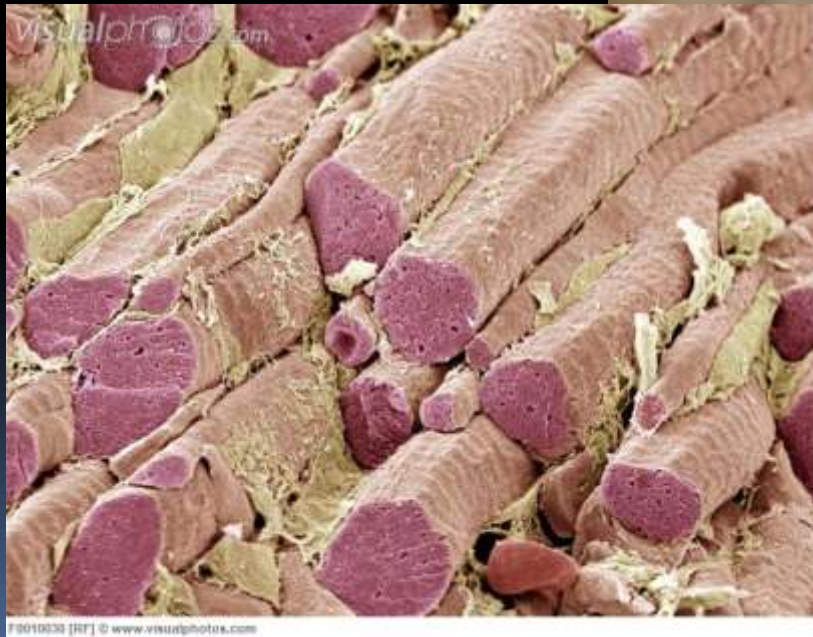
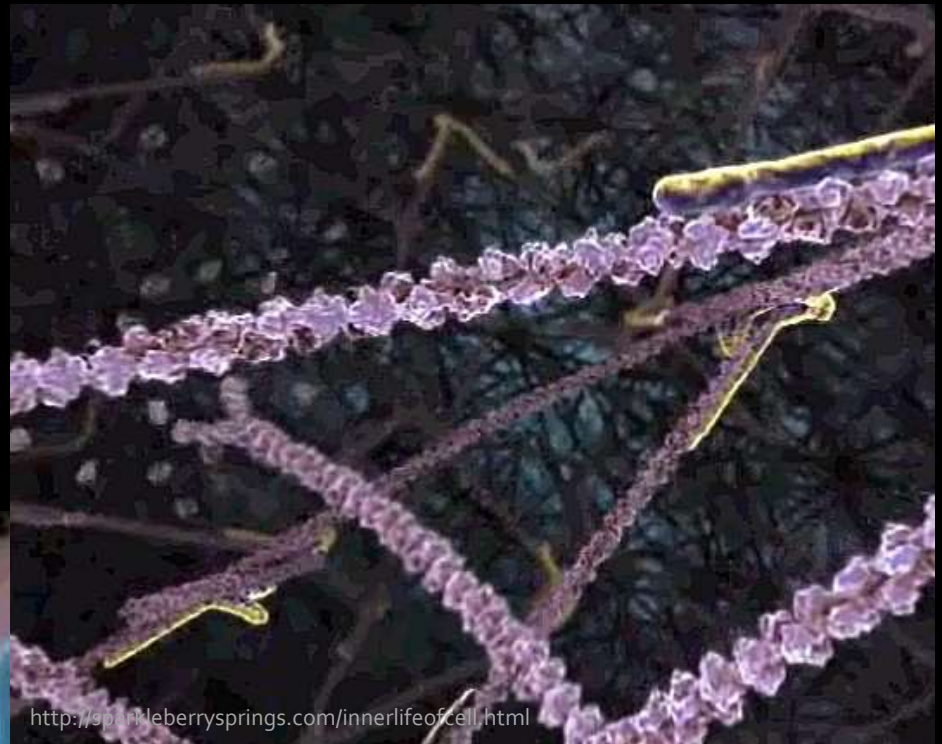

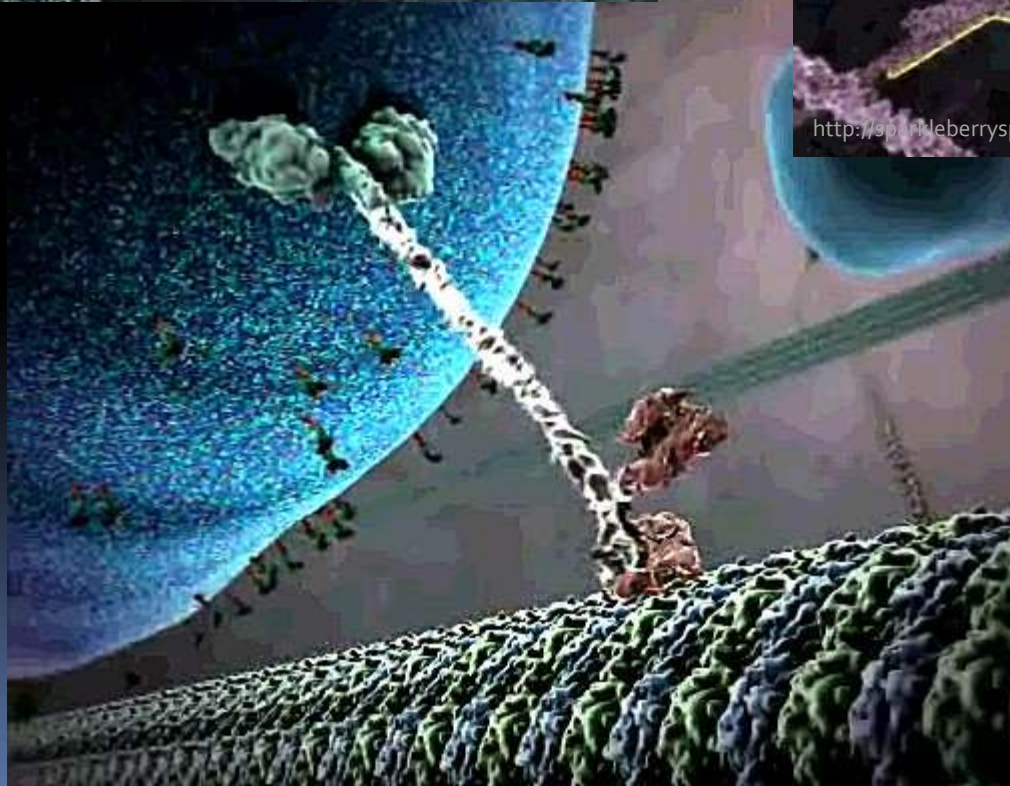
Pohyb a svaly

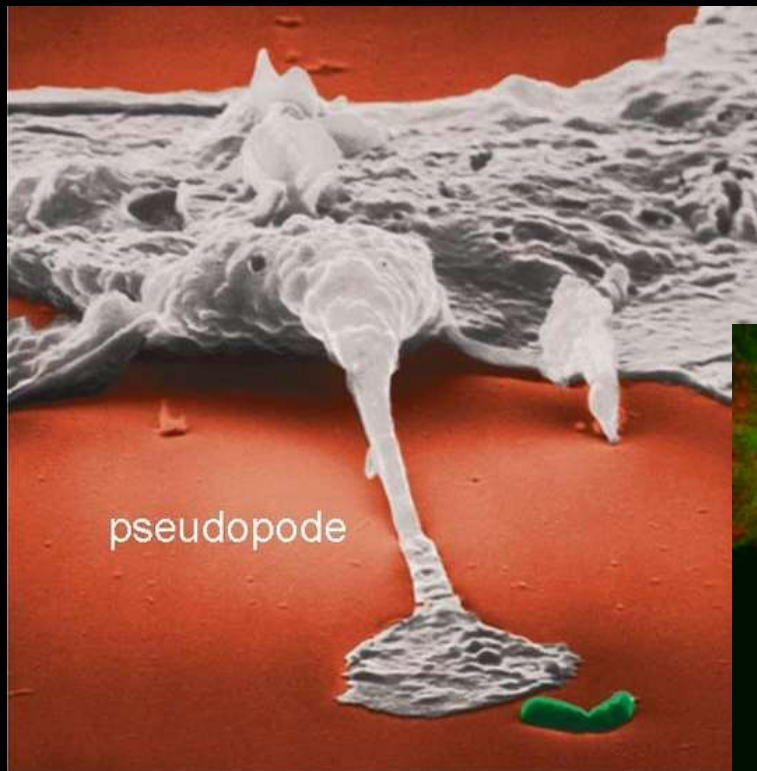
Jeden ze základních rysů
života.

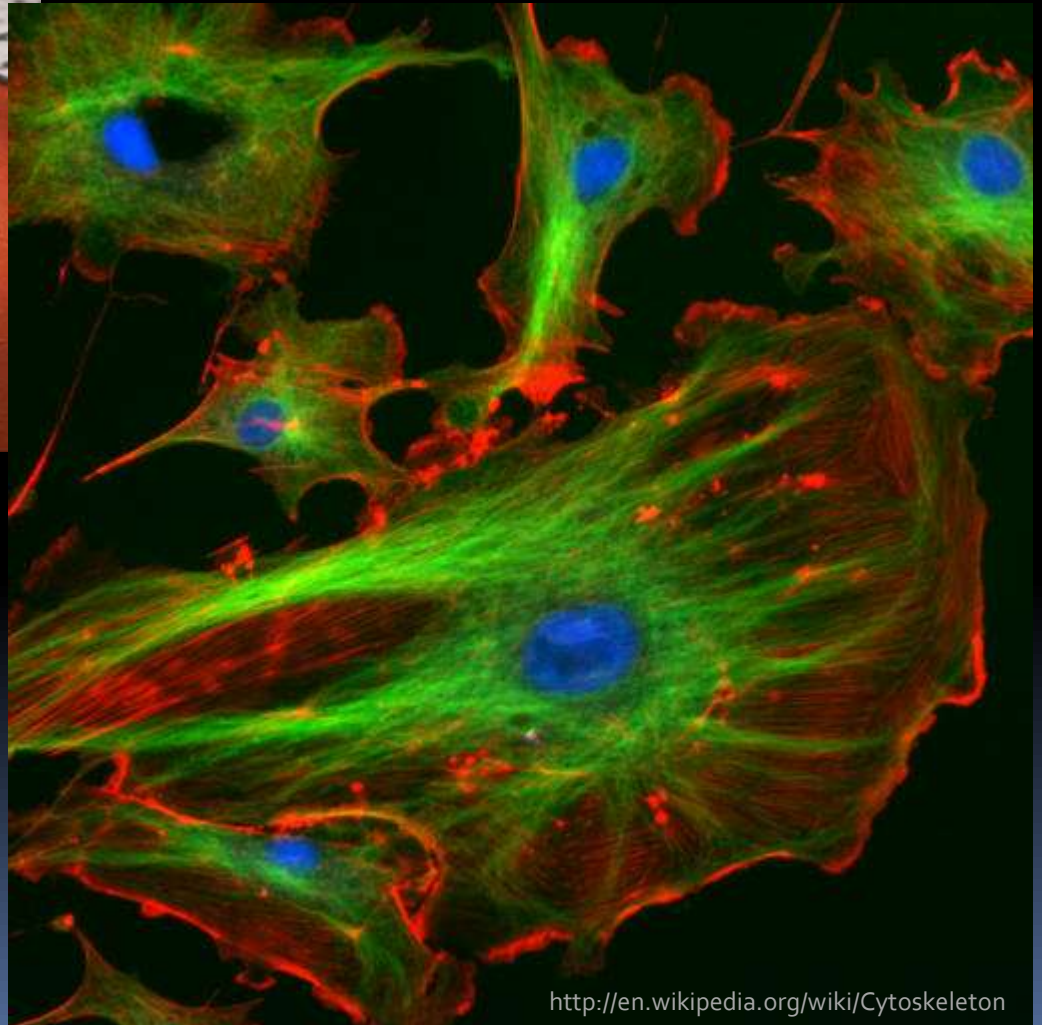
<http://springleberysprings.com/innerlifeofcell.html>

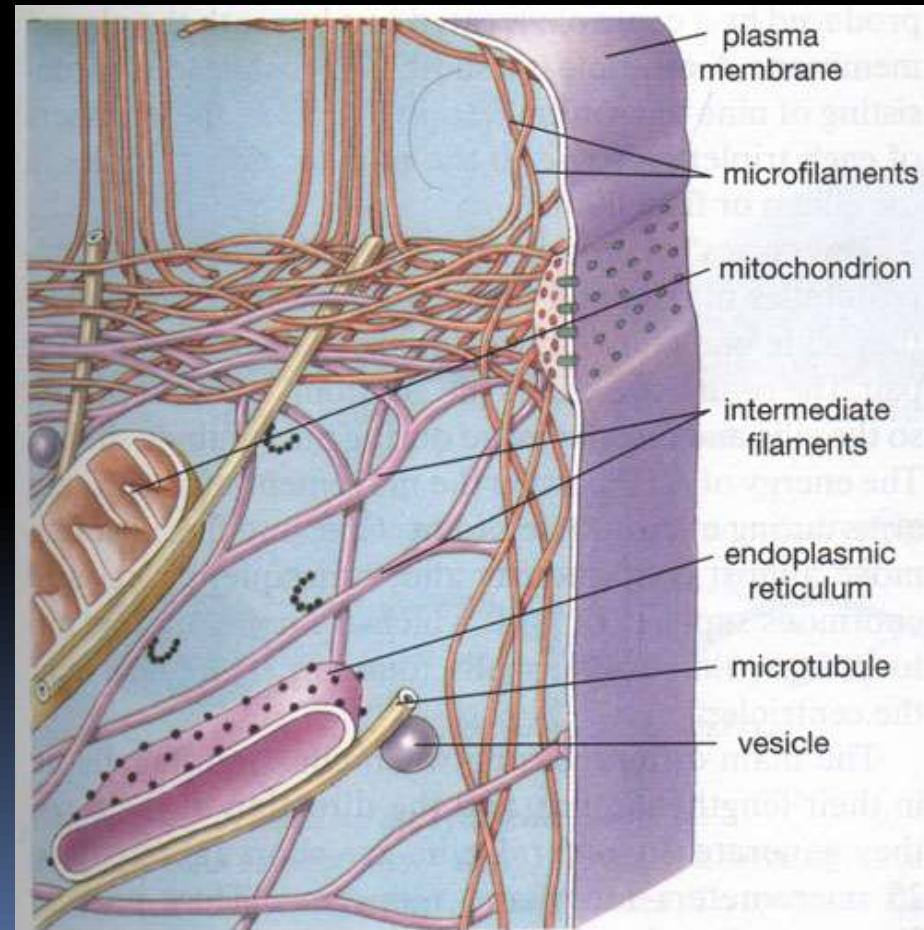
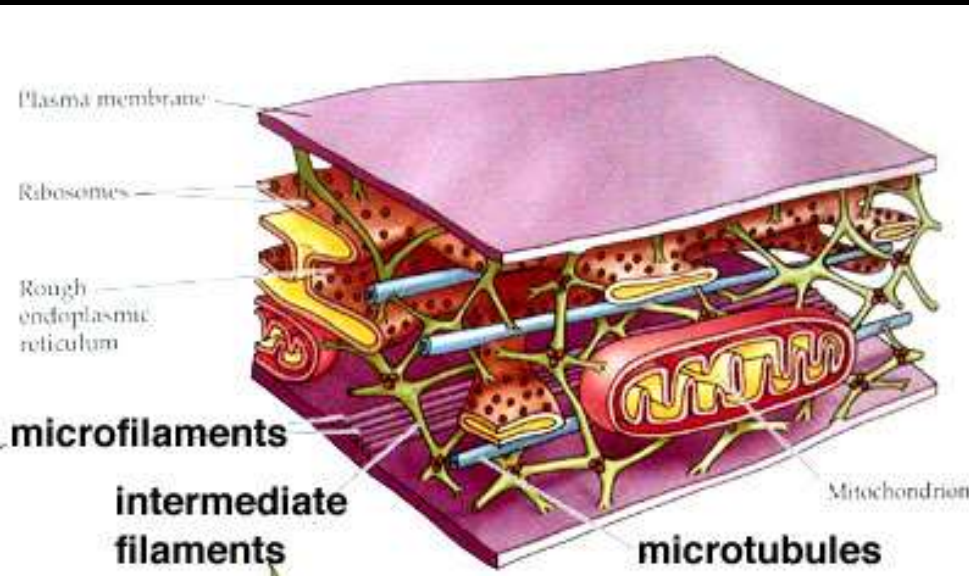
Pohyb v buňce je možný díky cytoskeletu.

Pohyb celých buněk zajišťuje cytoskelet => bez cytoskeletu není aktivní pohyb

Cytoskelet

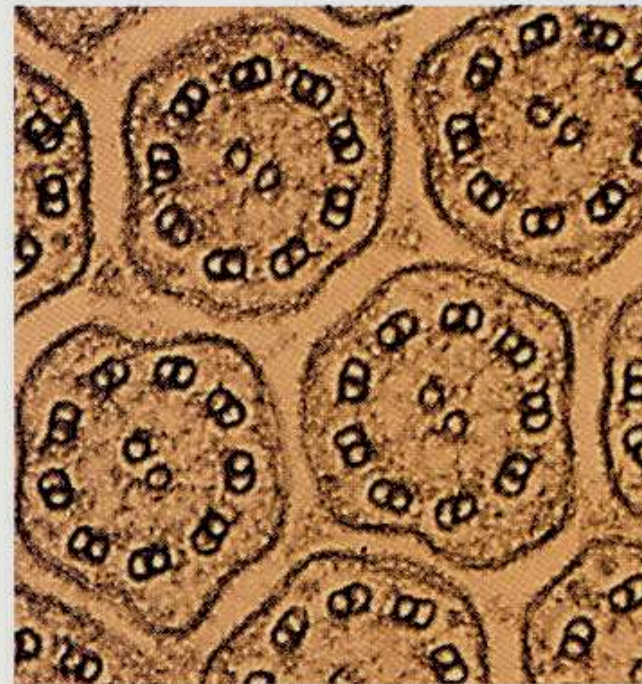
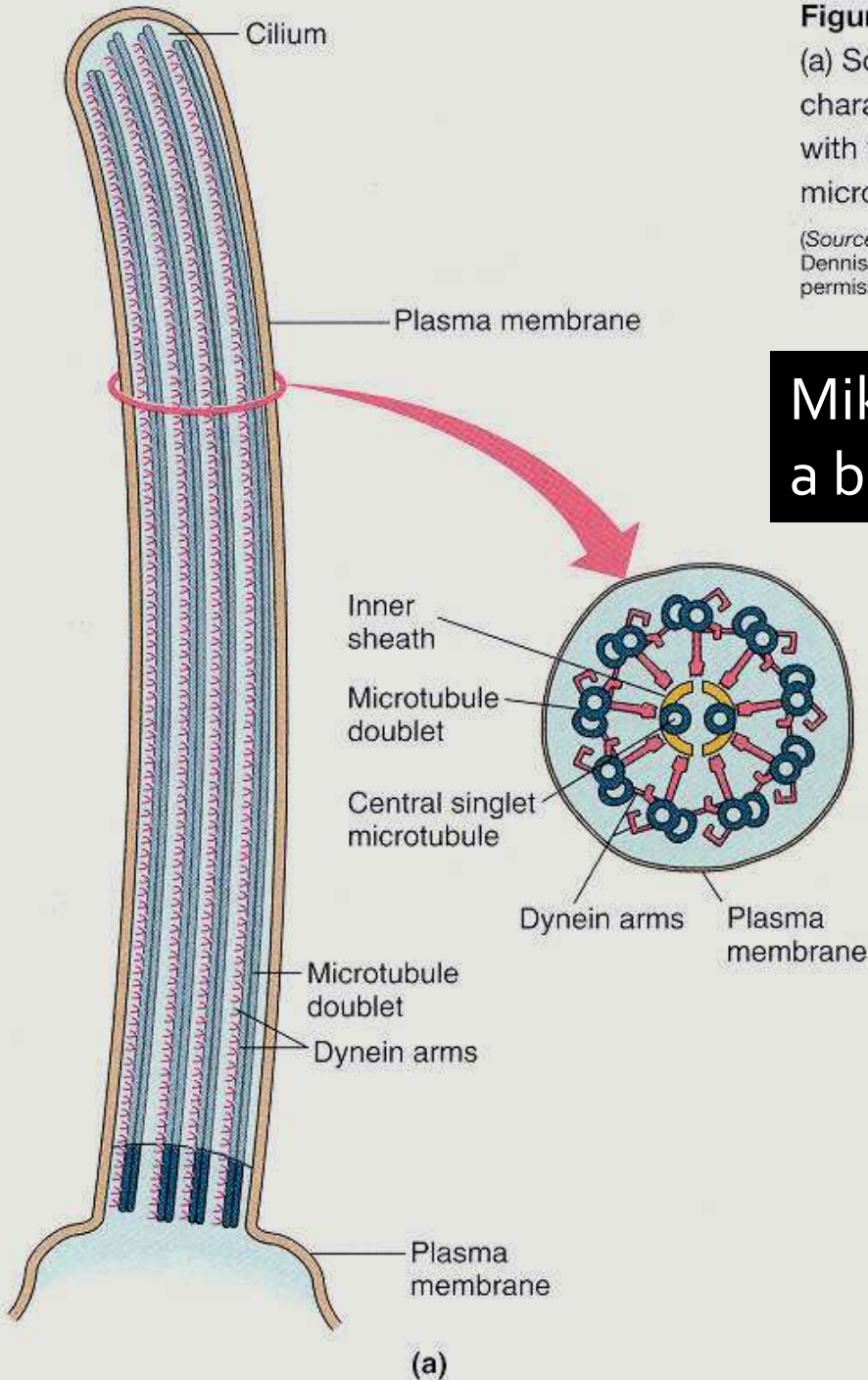
3 typy filament

Figure 2-27 • Internal structure of cilia and flagella.

(a) Schematic diagram of a cilium in cross-section show characteristic “nine plus two” arrangement of microtubule with the dynein arms and other accessory proteins. (b) Electron micrograph of numerous cilia in cross-section.

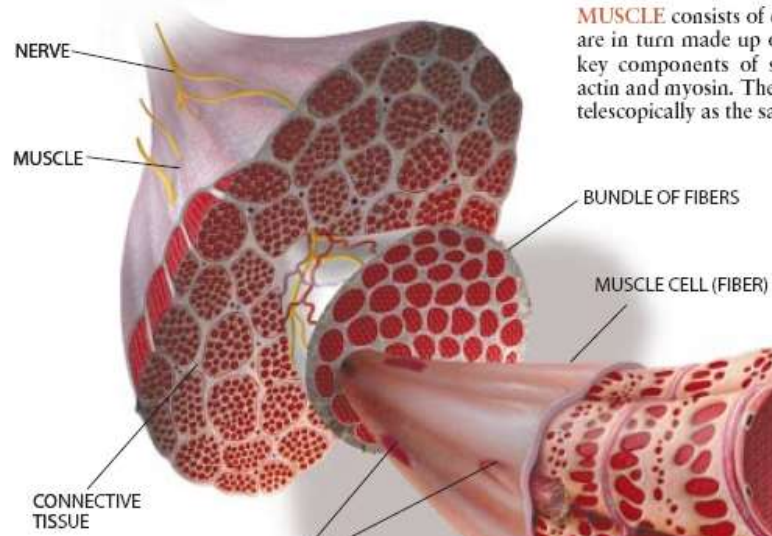
(Source: Adapted from *Molecular Biology of the Cell*, Fig. 10-27, p. 565 by Bruce Alberts, Dennis Bray, Julian Lewis, Martin Raff, Keith Roberts, and James D. Watson. Reprinted with permission of Garland Science/Taylor & Francis Books, Inc.)

Mikrotubulární struktura řasinky - cilie a bičíku, brvy - flagellum

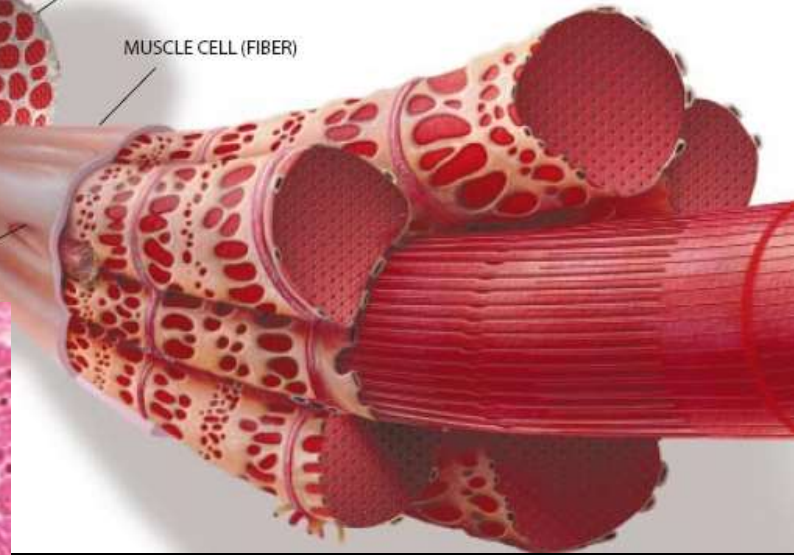
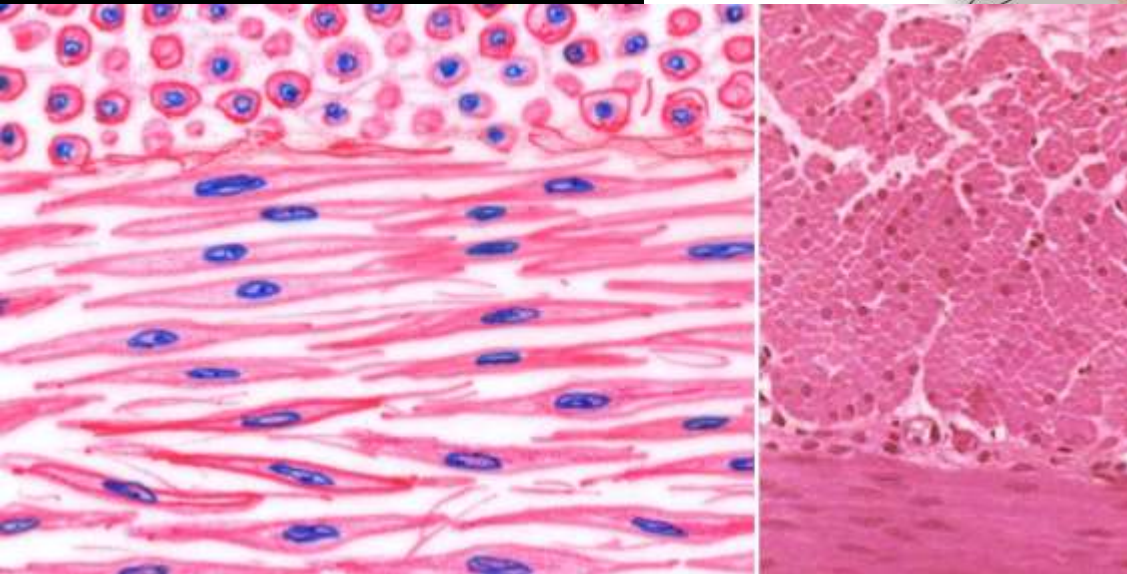

(a)

(b)

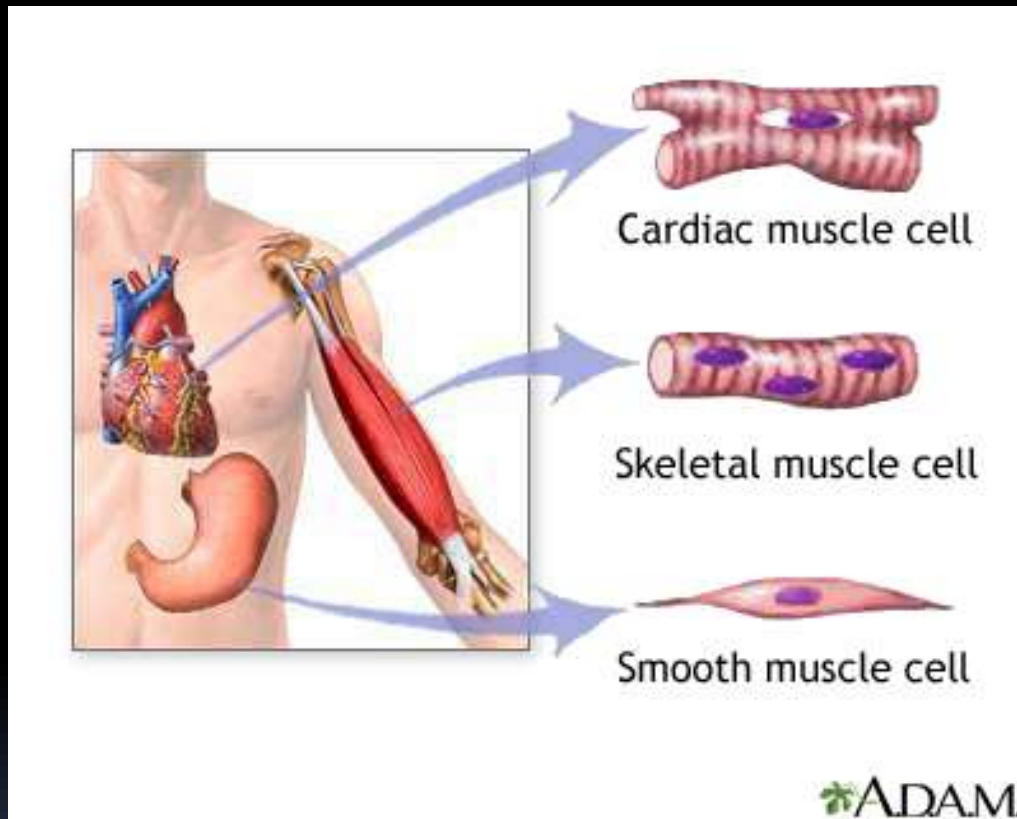

MUSCLE consists of cells full of strands called myofibrils, which are in turn made up of contractile units called sarcomeres. The key components of sarcomeres are two filamentary proteins, actin and myosin. These protein molecules slide over one another telescopically as the sarcomere contracts and uncontracts.

Pohyb svalů a tedy i celých živočichů je možný díky uspořádané stažlivosti spolupracujících buněk.

Tři typy svalů

obratlovci

Cirkulace

Lokomoce

Vnitřní řízení

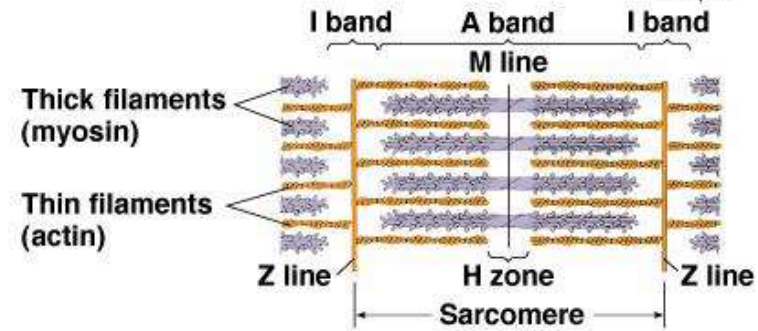
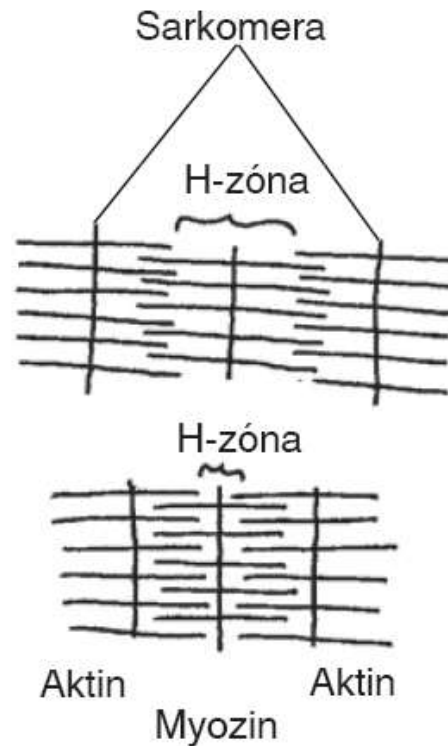
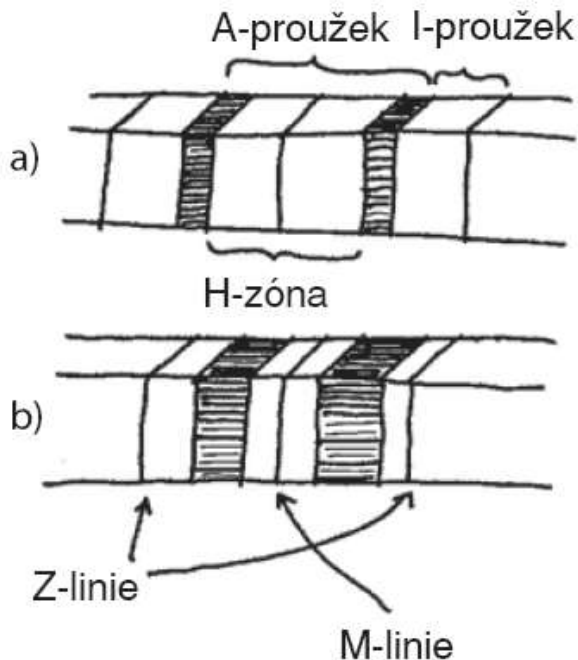
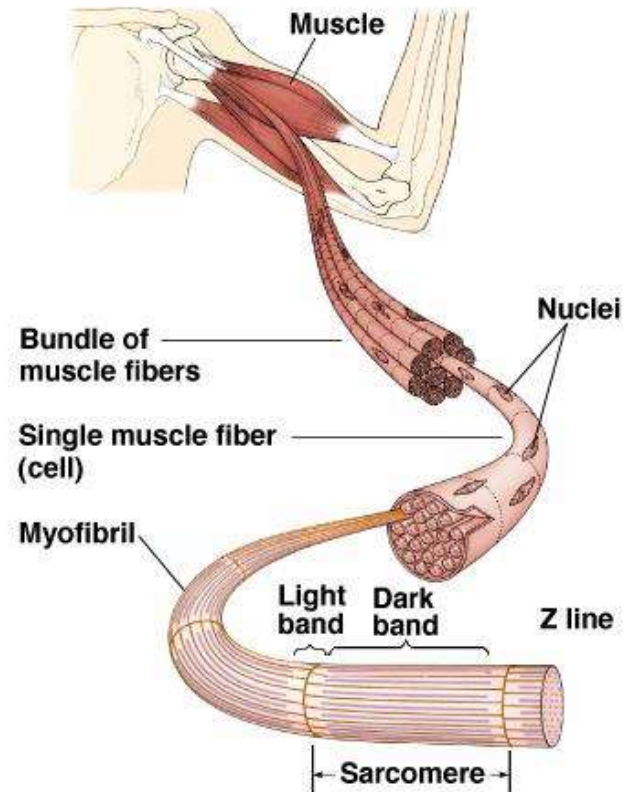
Neplatí u všech živočichů:

U měkkýšů pouze hladká svalovina.

U hmyzu pouze žíhaná.

Stavba kosterního svalu

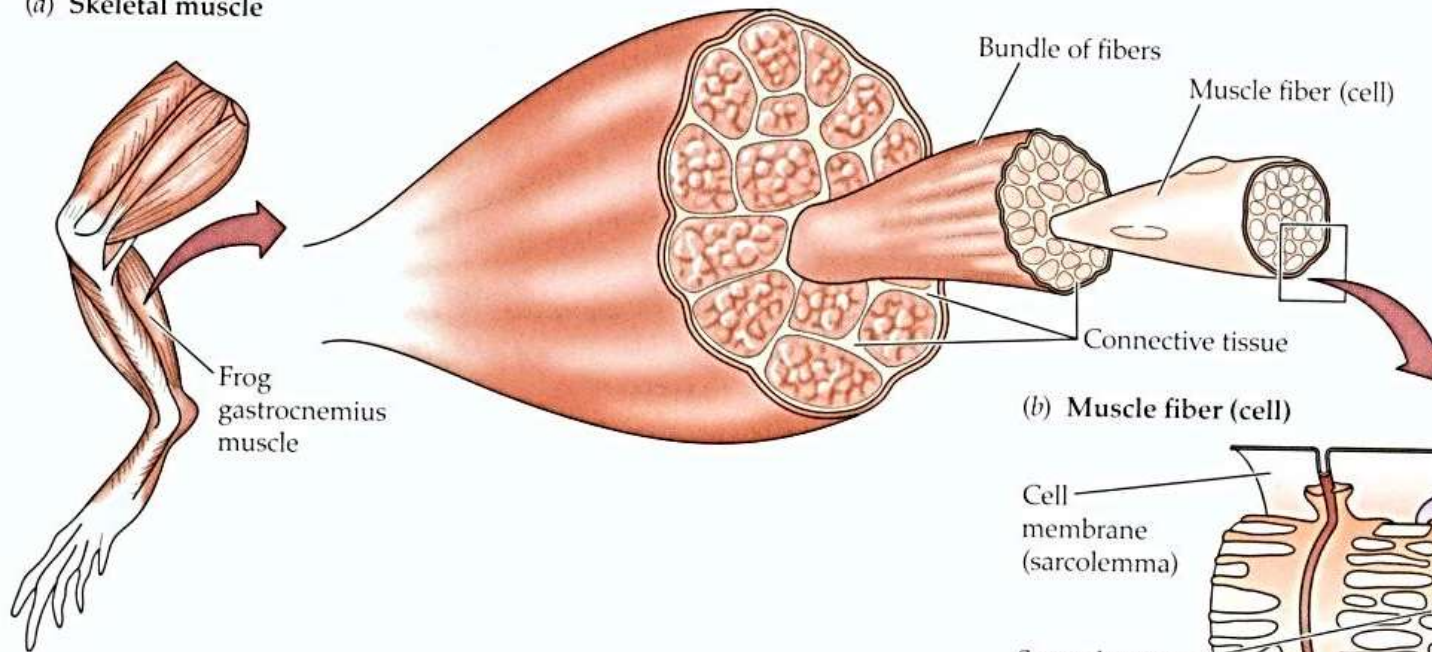
Proužkování kosterního svalu.
Myofibrila a jejich části.

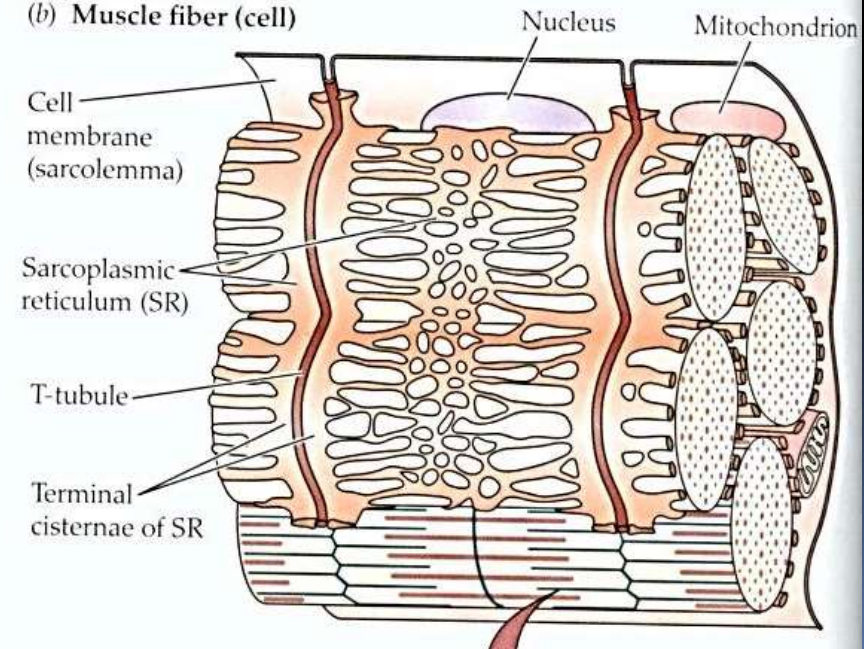

Stavba kosterního svalu

(a) Skeletal muscle

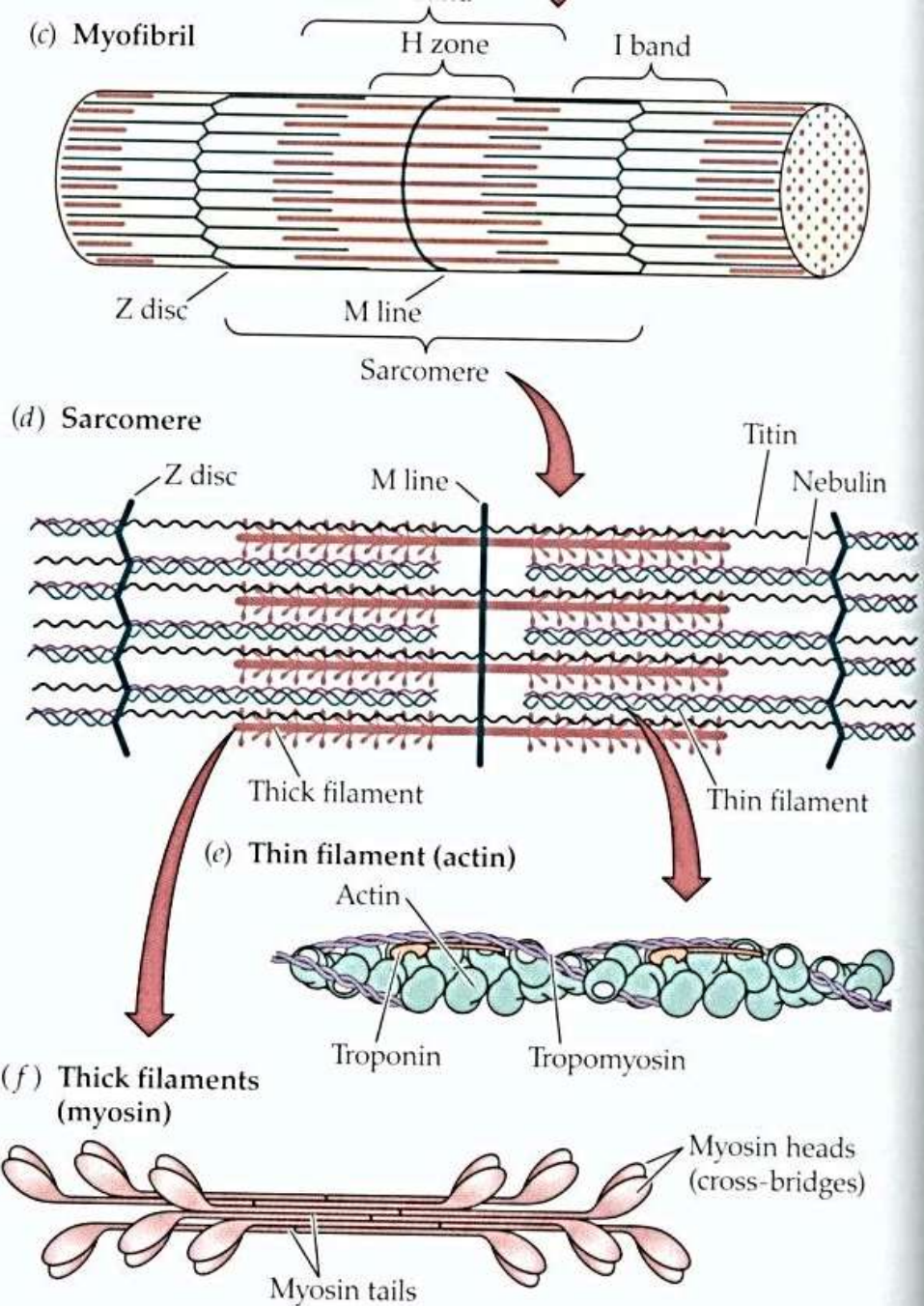
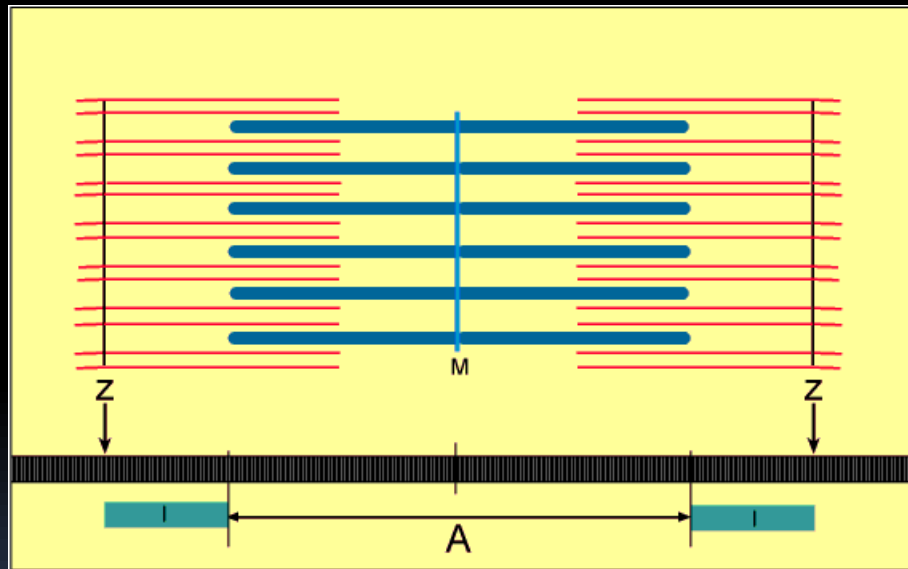

(b) Muscle fiber (cell)

Stavba myofibrily

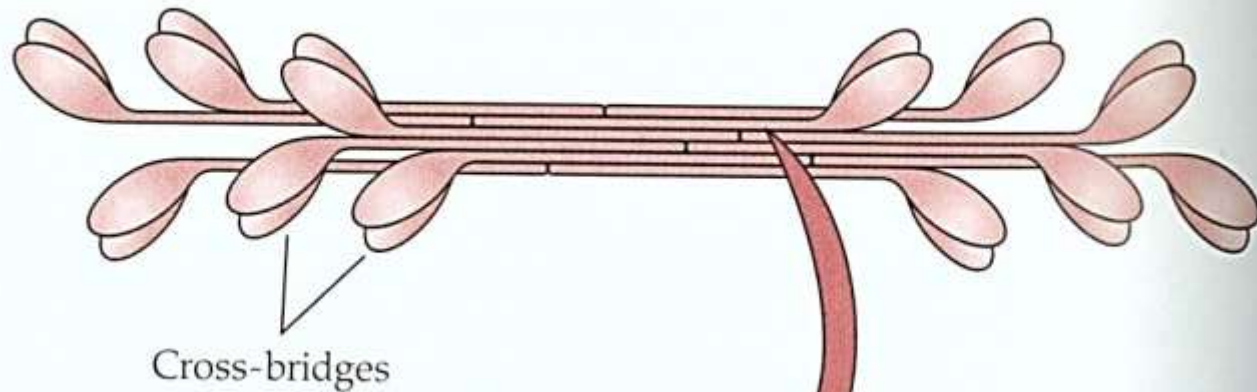
Součásti aktivní, pasivní,
regulační, elastické

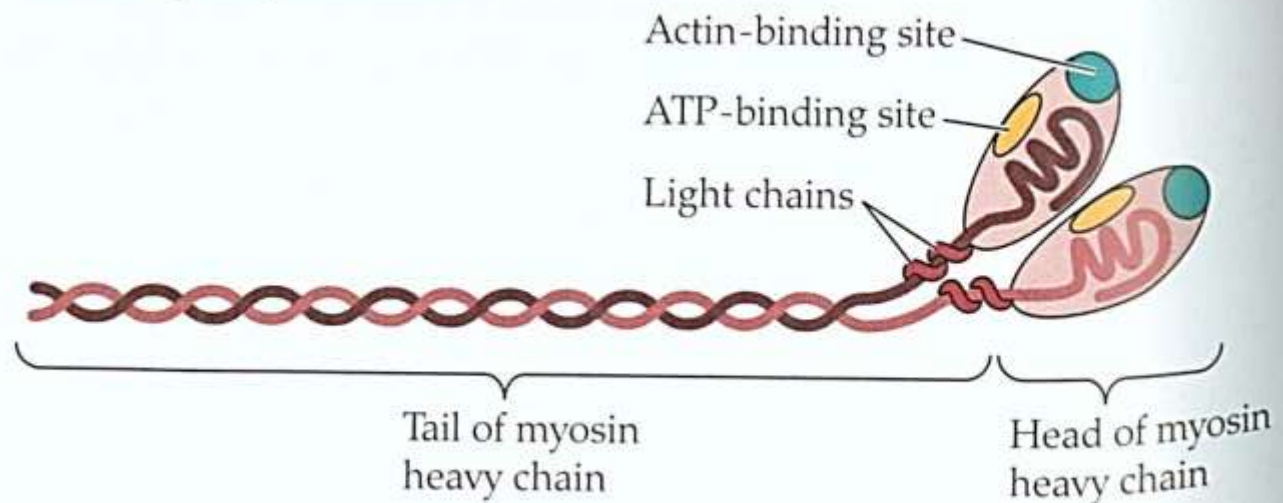
Stavba myosinové fibrily

Myosinové hlavy mají dvě vazebná místa. Jedno pro ATP s ATPázovou aktivitou, druhé pro aktin.

(a) Myosin molecules of a thick filament

(b) A single myosin molecule

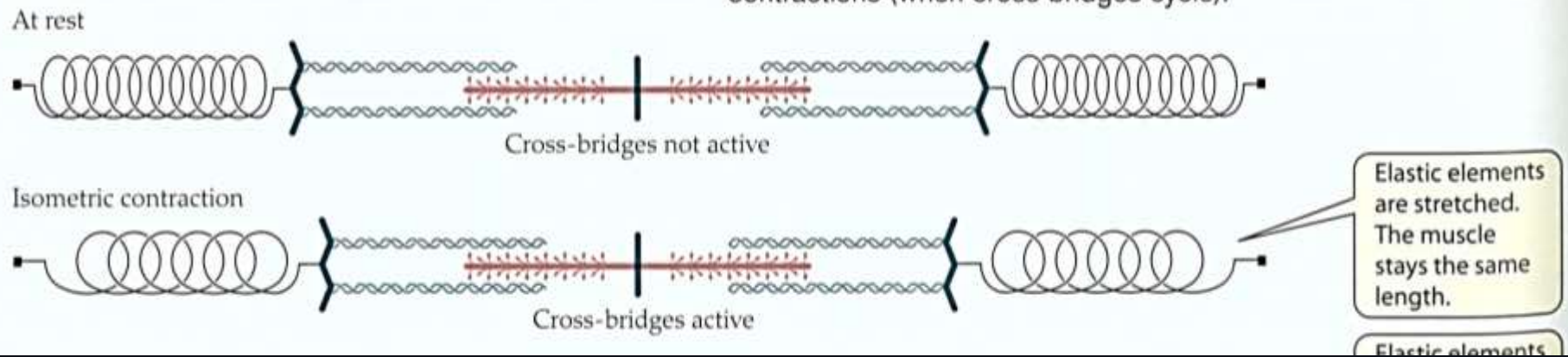

Animace spolupráce aktinu a myozinu

Spolupráce mnoha můstků – molekulární děje

Molekulární organizace sarkomery

Stavba myofibrily

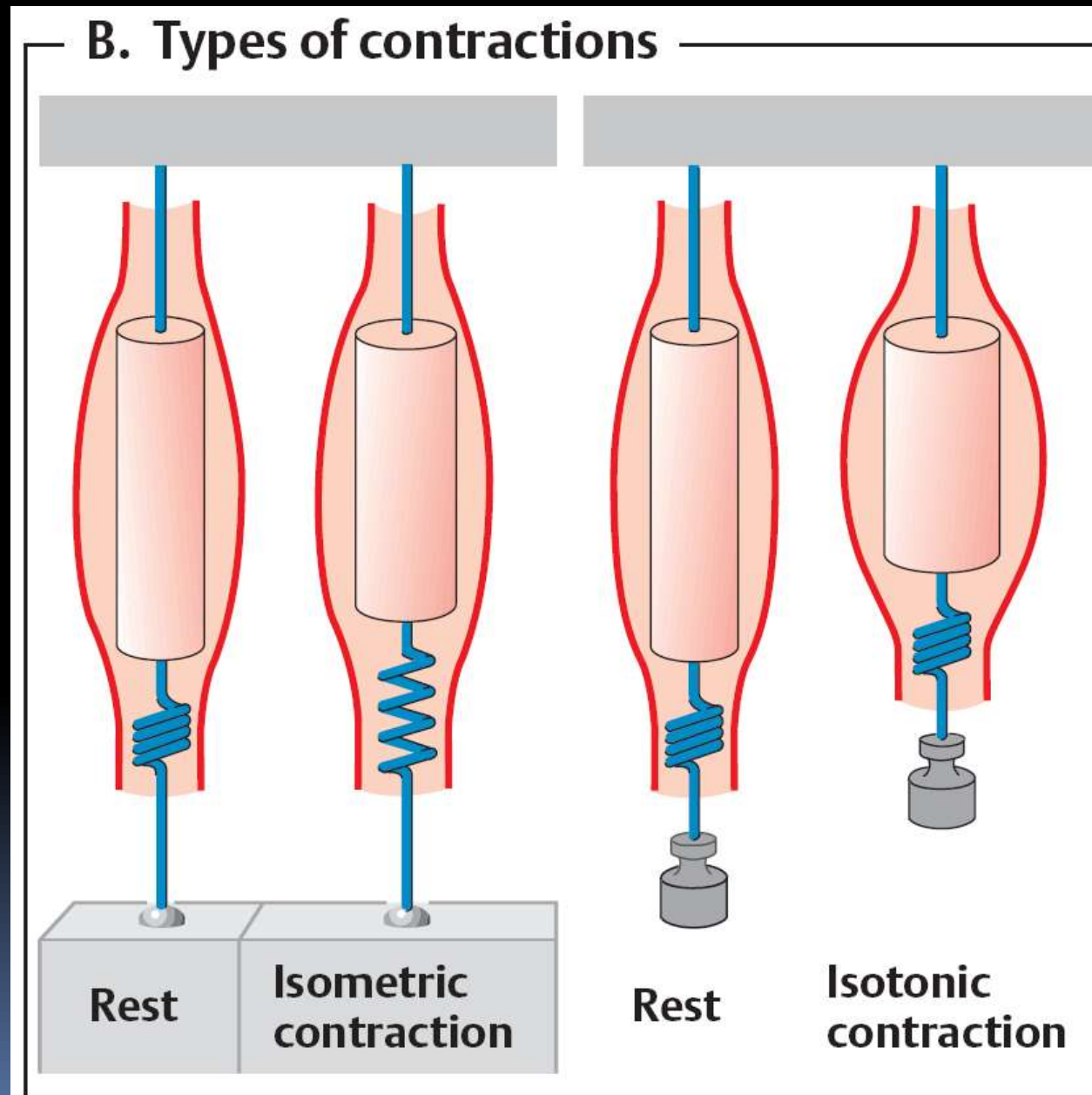

Elastické elementy umožňují izometrickou kontrakci

Typy stahu

Izometrická a izotonická kontrakce

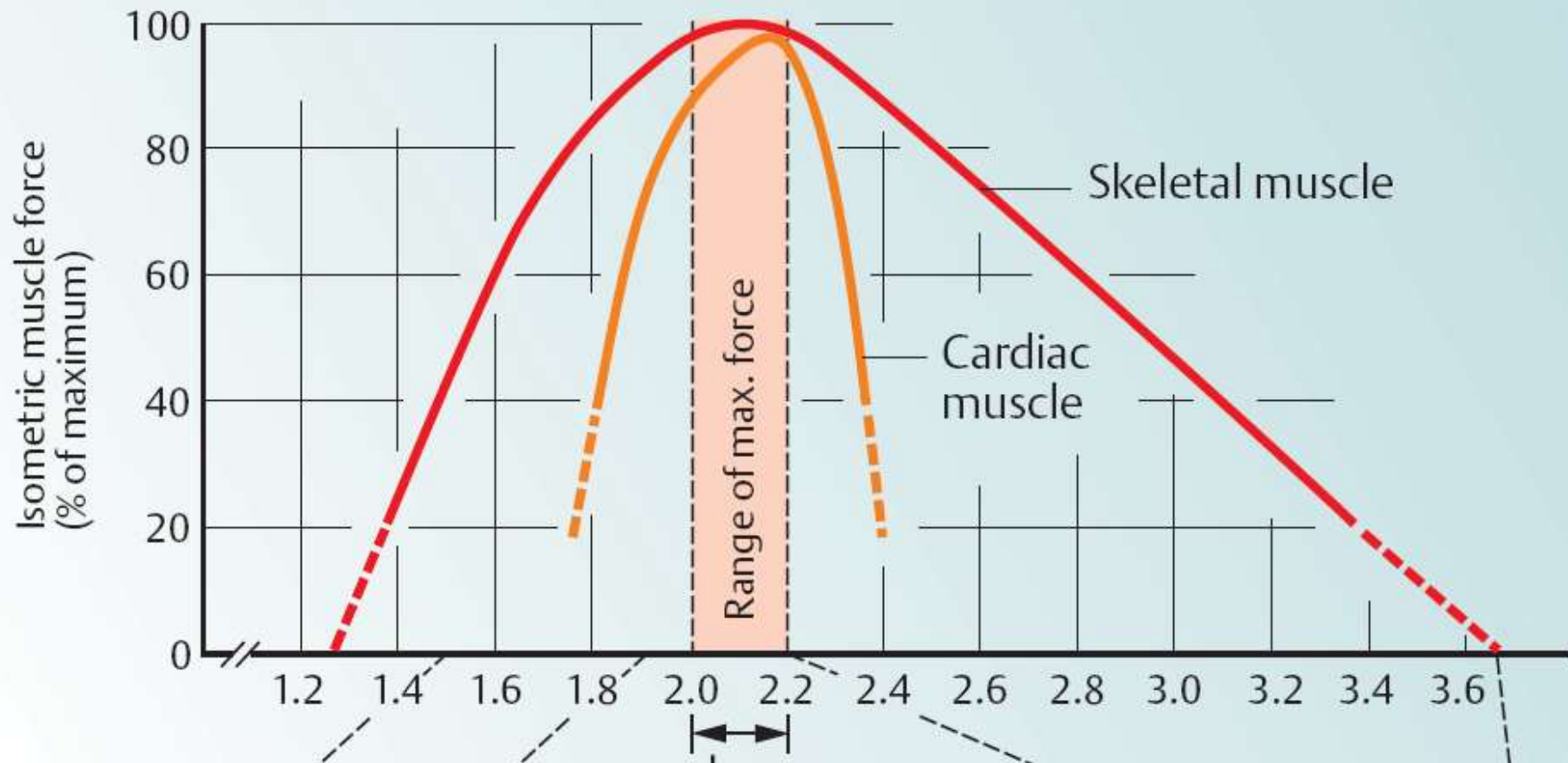
Práce elastických komponent

Typy stahu

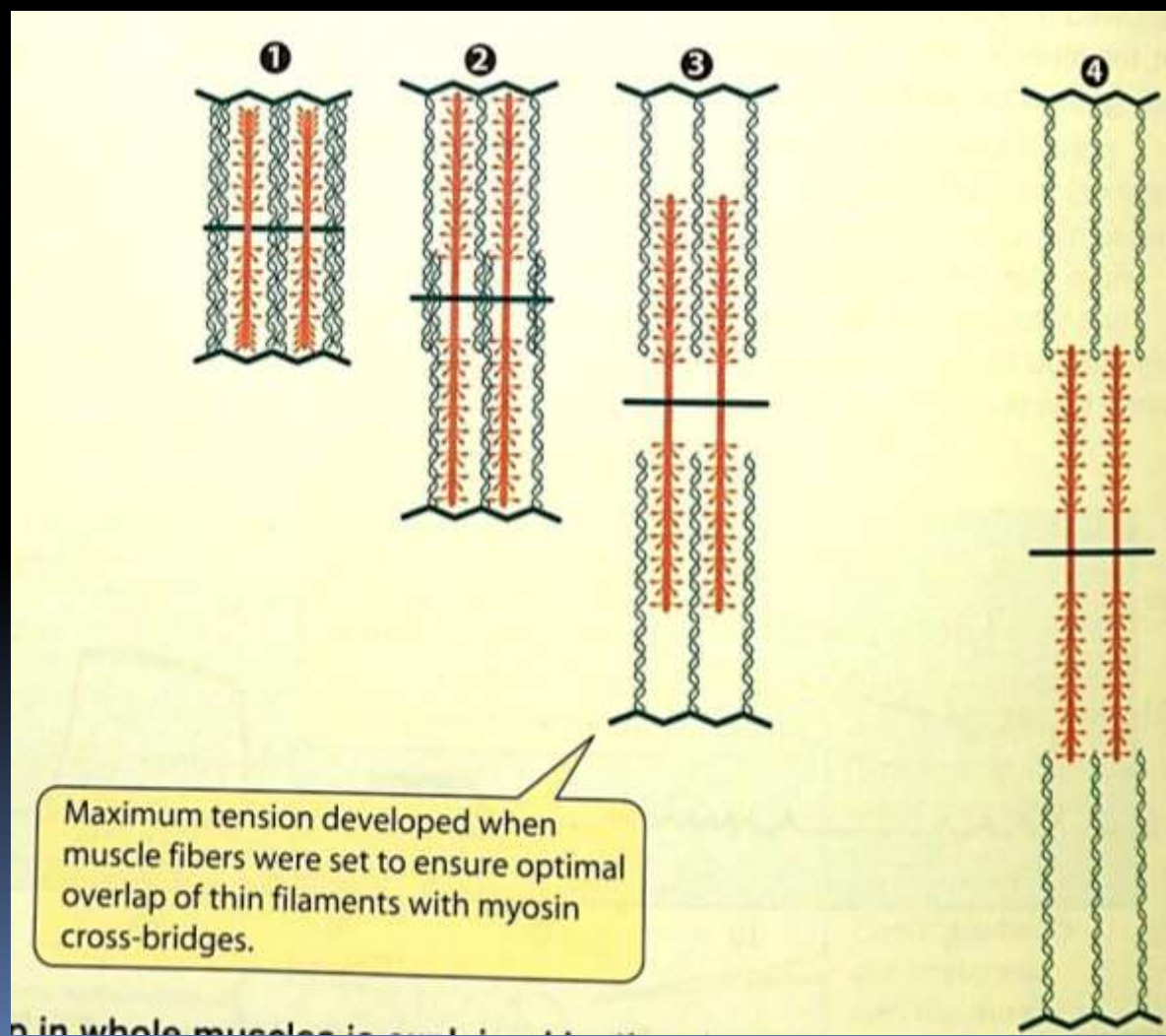
Největší sílu u izometrické kontrakce má sval uprostřed délky sarkomery

C. Isometric muscle force relative to sarcomere length

Typy stahu

Největší sílu u izometrické kontrakce má sval uprostřed délky sarkomery

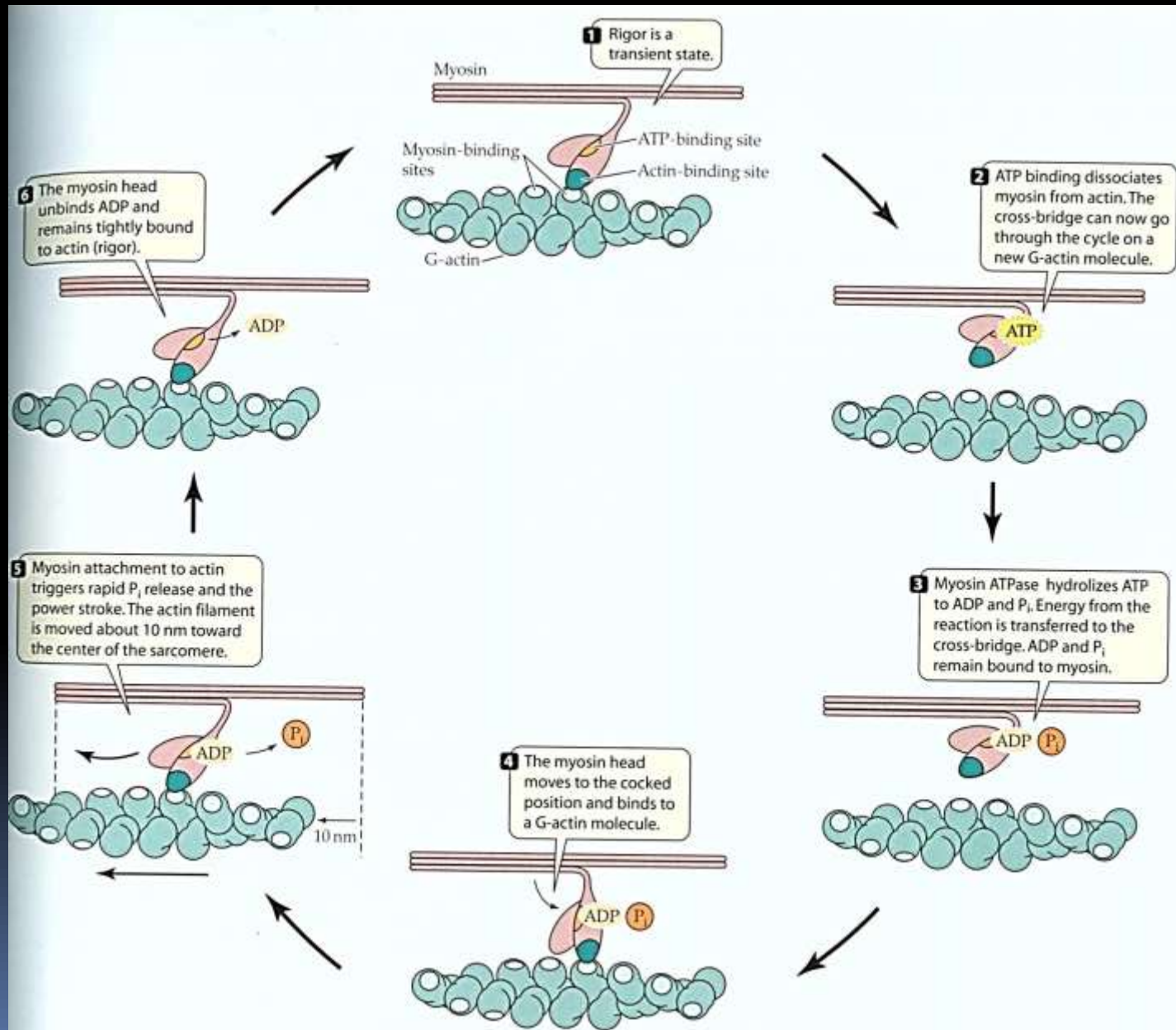
Cyklus stahu a úloha ATP

Odpojení myosinu od aktinu vyžaduje navázání ATP, čímž se změní konformace vazebného místa, ale není k tomu potřeba energie ATP.

Jak se hlava odpoutá od aktinu, hydrolyzuje ATP. Energie ATP vztyčí hlavu.

Setkání A a M uvolní P_i a sklápí se hlava. 10nm posun

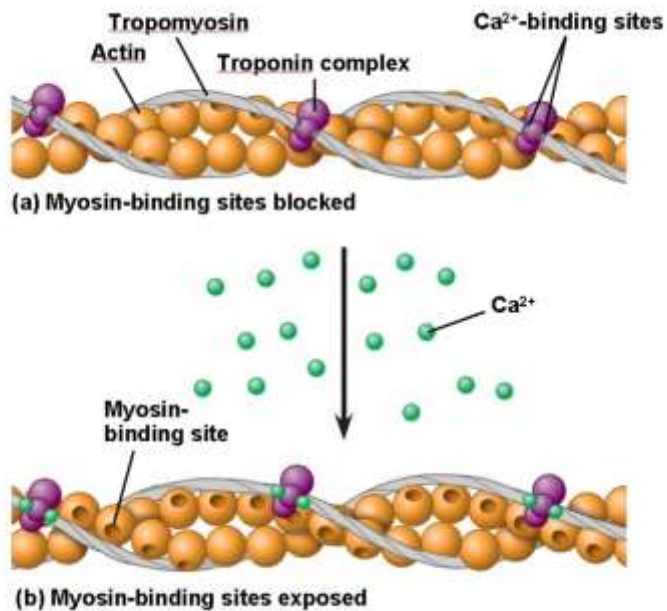
ADP se odpojí, ale A a M zůstávají vázani

Ca spouští interakci myosinu s aktinem

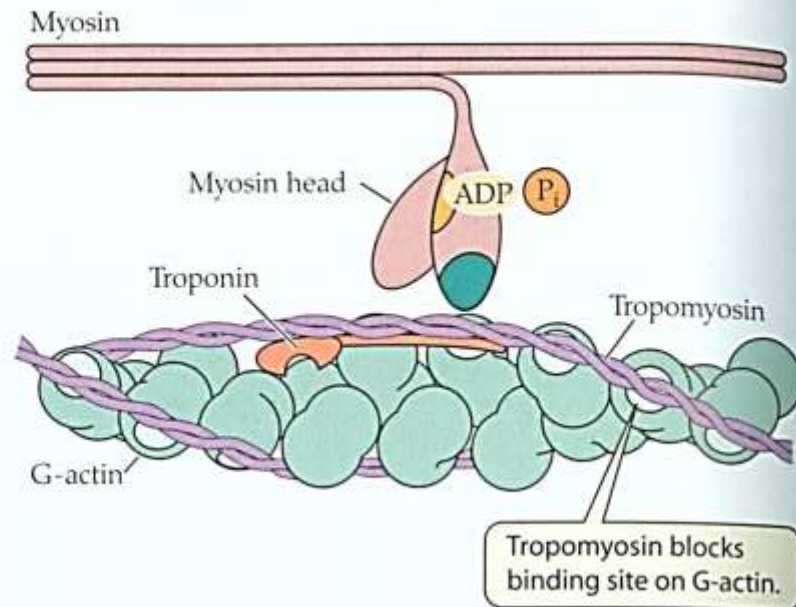
Vápník iniciuje setkání Myosinu s Aktinem

Fig. 50-26

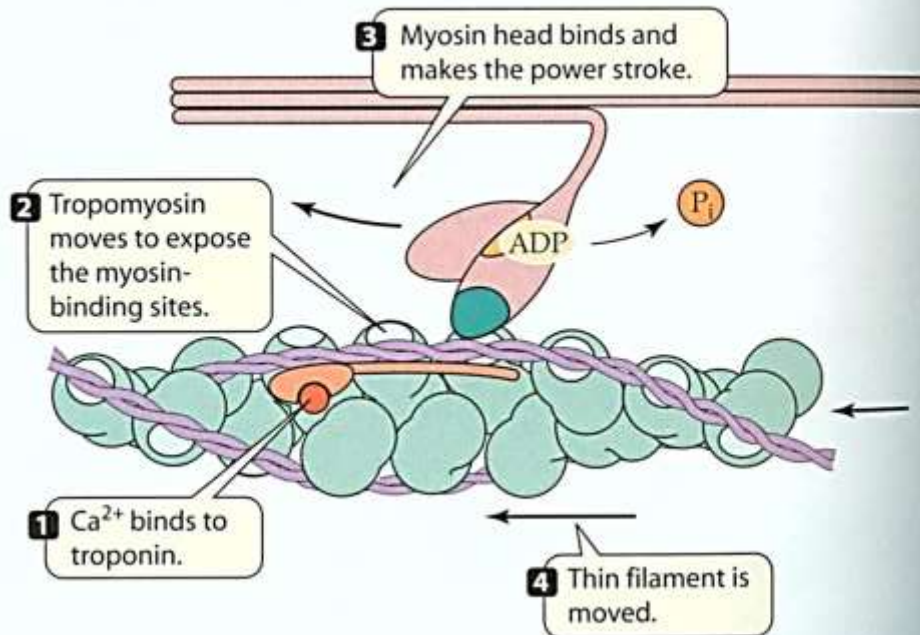

Molekulární události stahu – animace

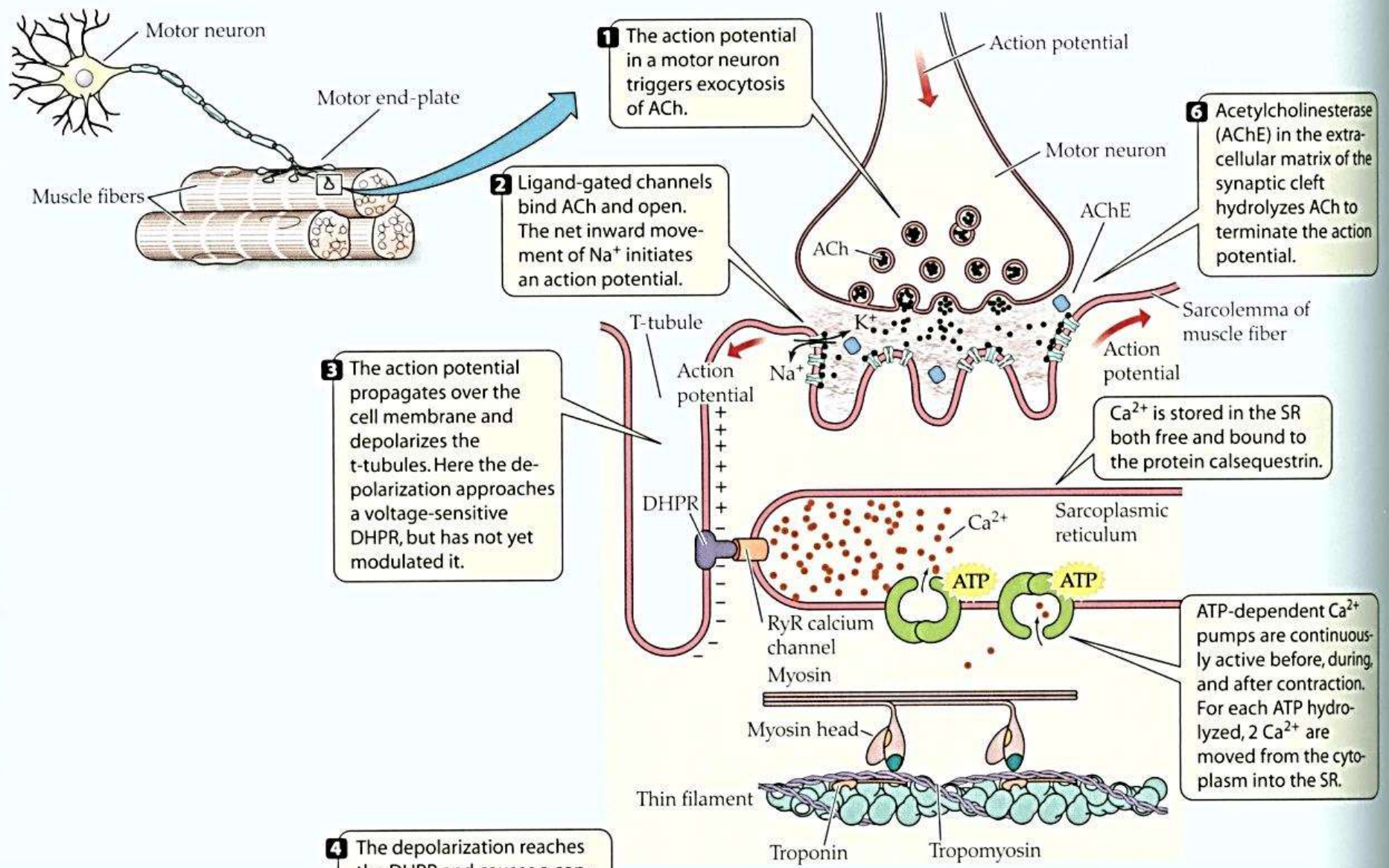
(a) No Ca^{2+} ions present in cytoplasm (relaxed)

(b) Ca^{2+} ions released from the sarcoplasmic reticulum

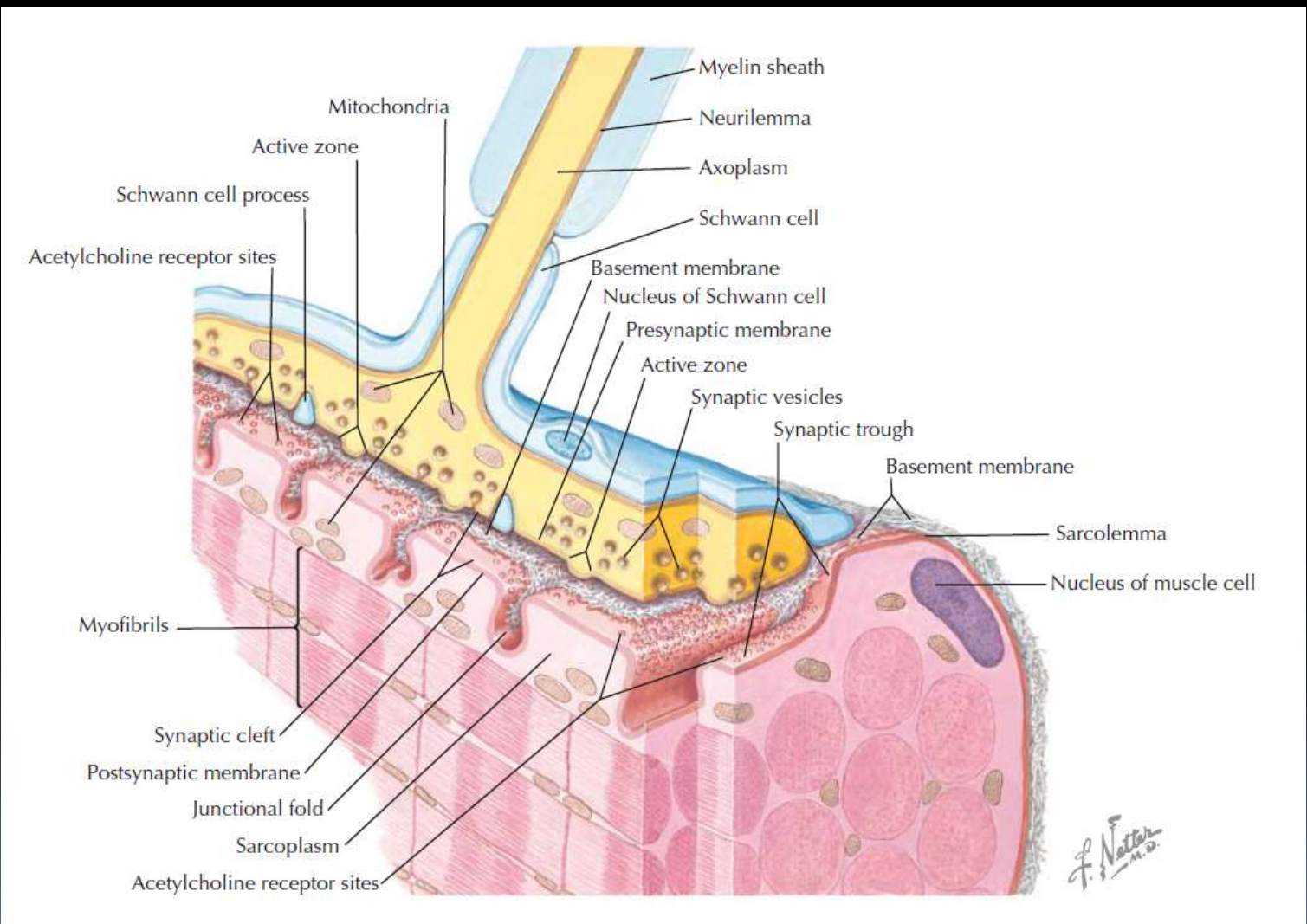

Spřažení excitace a kontrakce kosterního svalu

Spřažení excitace a kontrakce kosterního svalu

Nervosvalová ploténka:

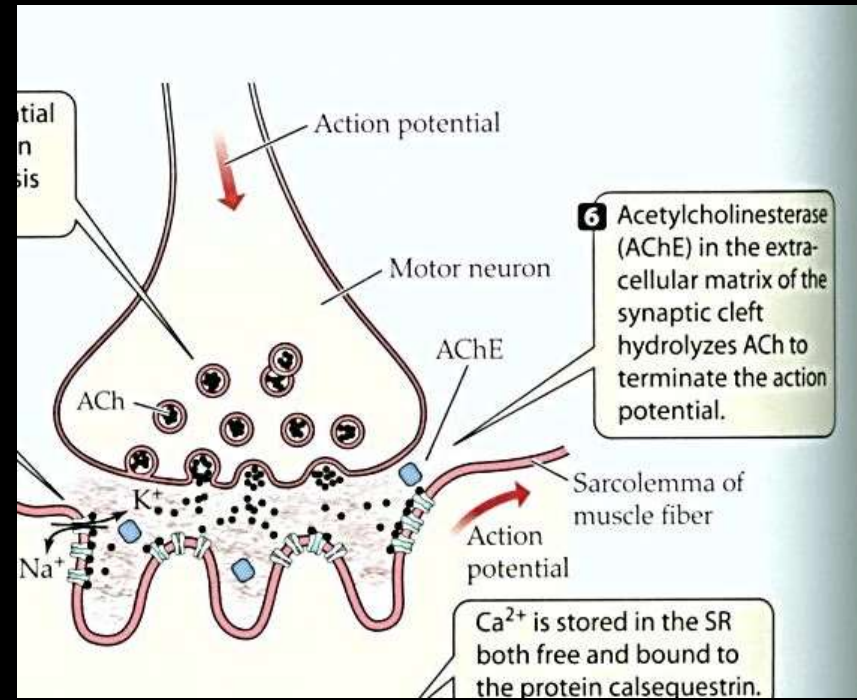
Spřažení excitace a kontrakce kosterního svalu

Nervosvalovou ploténku může zablokovat:

Kurare, hadí jedy – kompetitivní inhibice receptorů

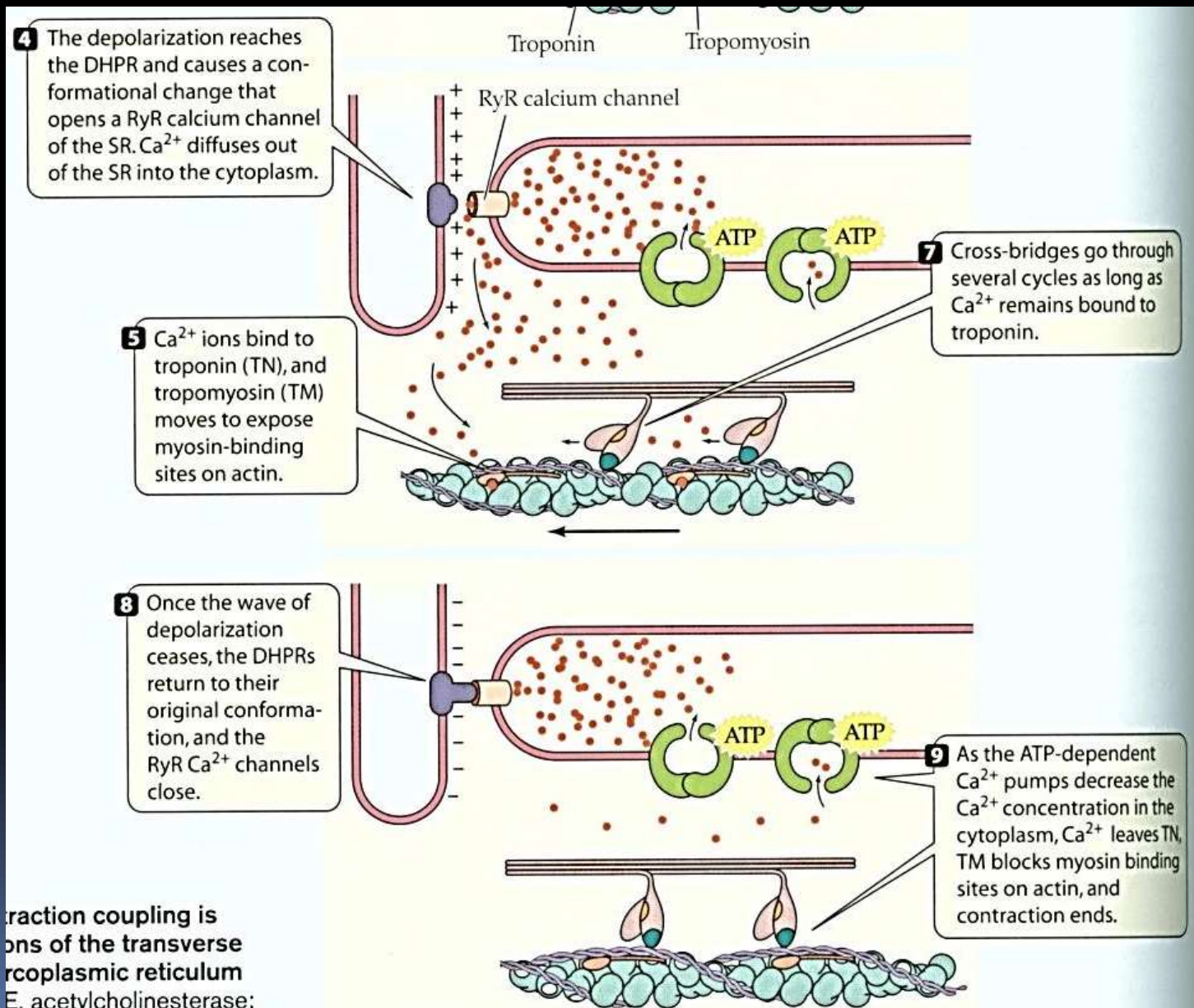
Pesticidy – blokáda AChE

Botulin – rozpad proteinů vezikulární exocyt.

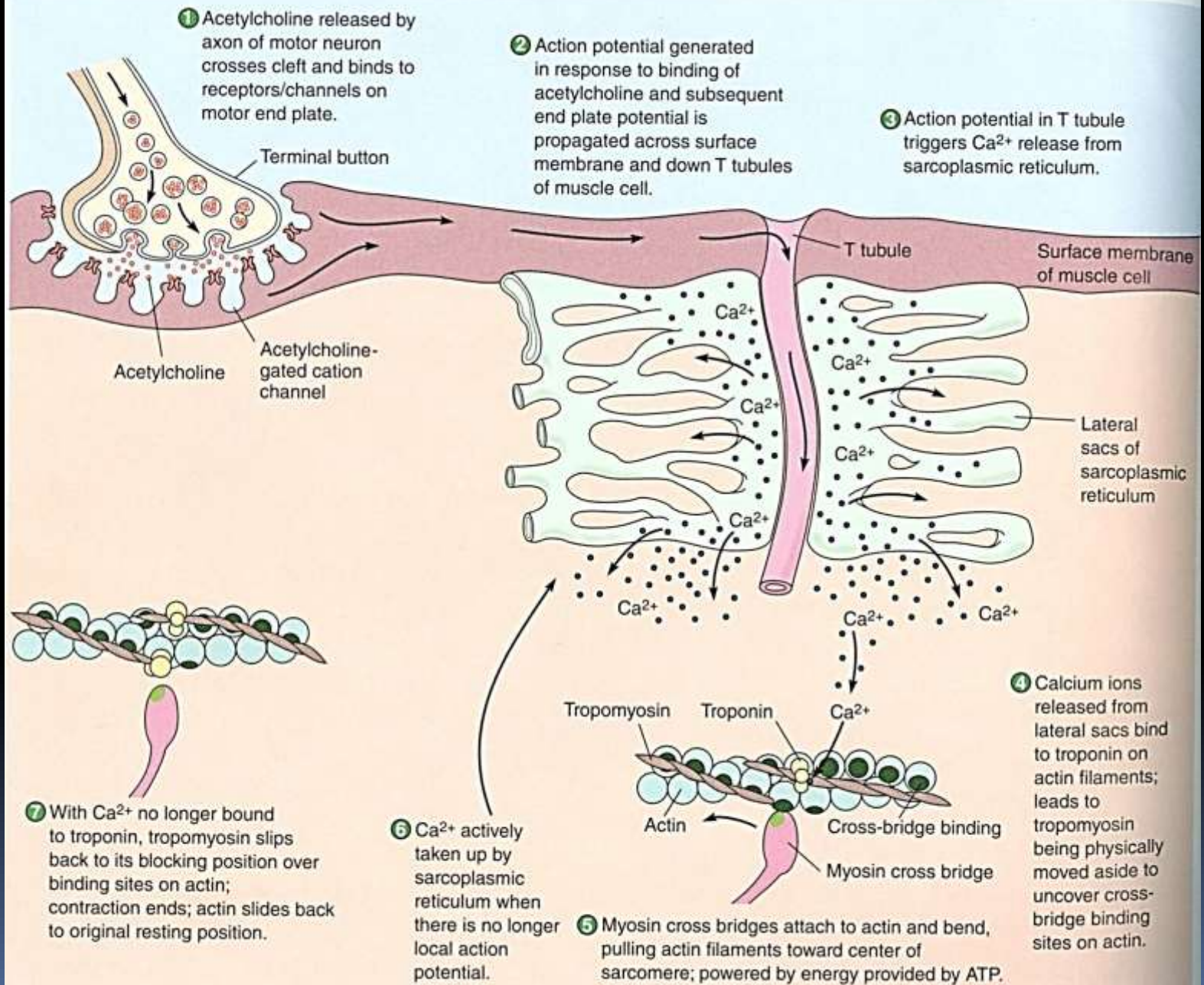

Ionotropní řízení:
Nervosvalová ploténka

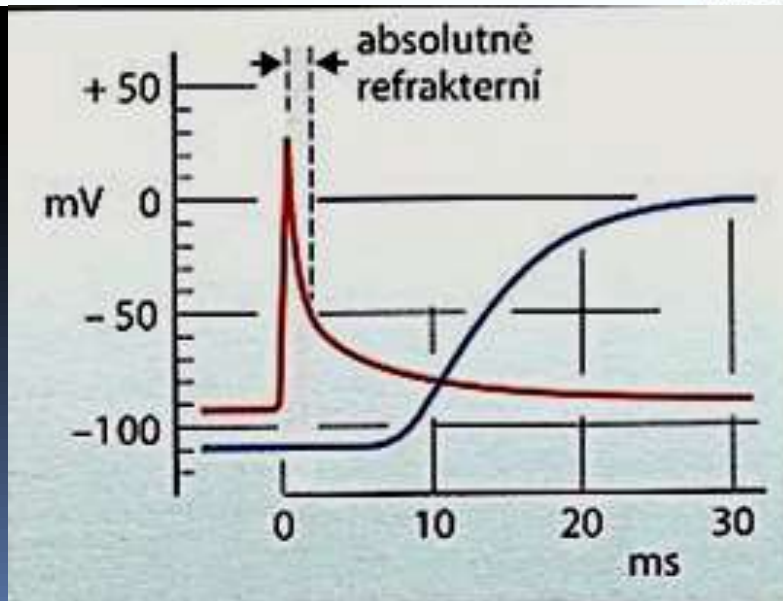
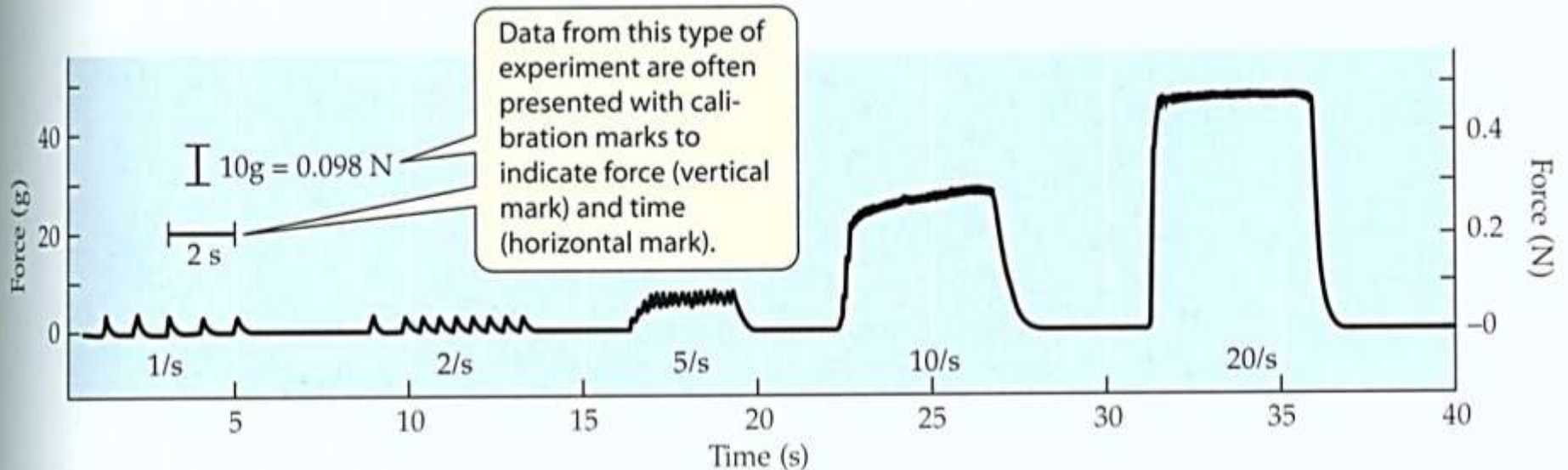
Spřažení excitace a kontrakce

contraction coupling is
ions of the transverse
sarcoplasmic reticulum
E, acetylcholinesterase;
D, D, nicotinic receptor

Odstupňování stahu – časová sumace

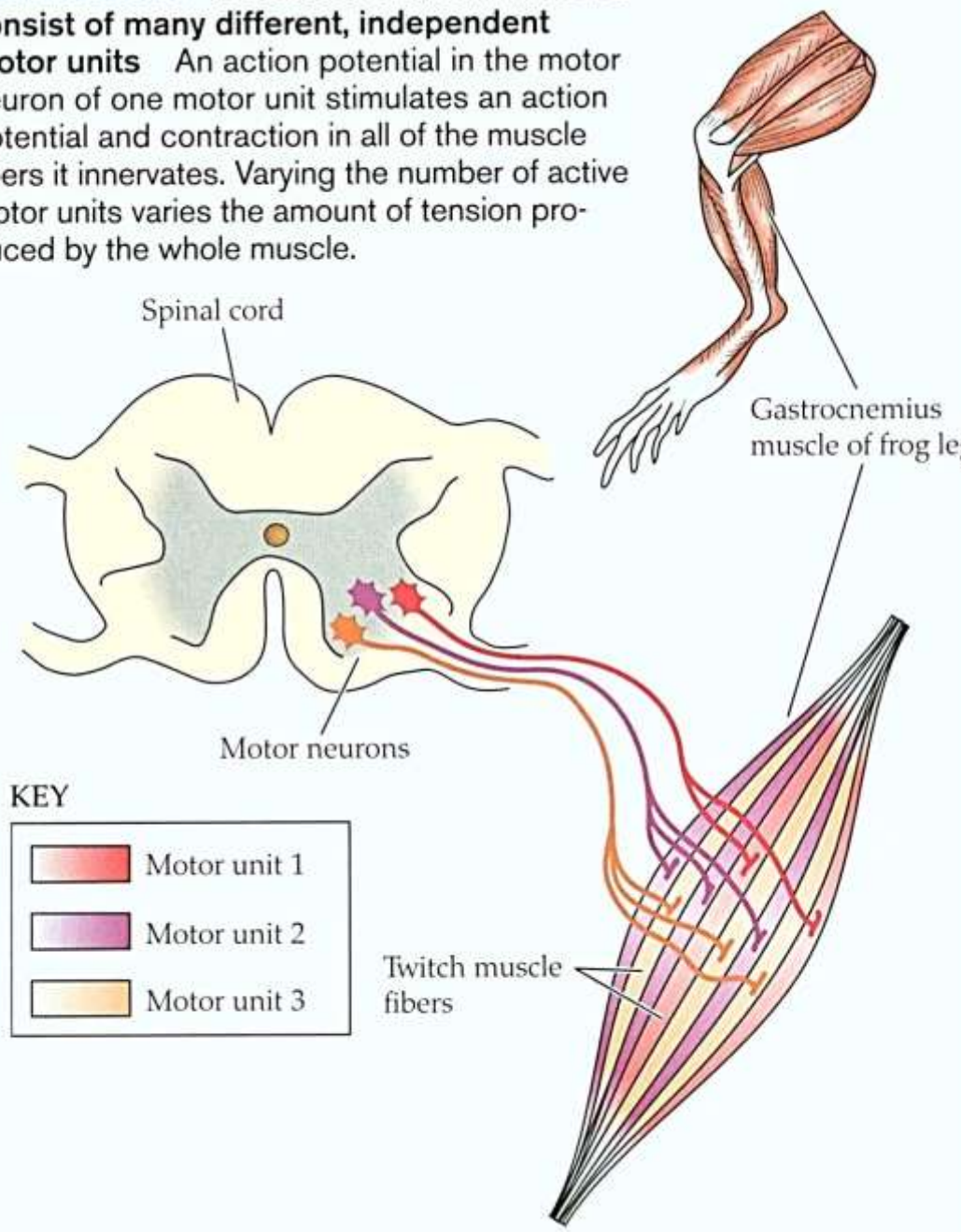
Vyšší frekvence AP udrží sval v trvalém stahu – hladký tet.

Další zvyšování f zvýší sílu stahu – čas. sumace

Motorické jednotky a odstupňování stahu – prostorová sumace

FIGURE 20.15 Vertebrate skeletal muscles consist of many different, independent motor units. An action potential in the motor neuron of one motor unit stimulates an action potential and contraction in all of the muscle fibers it innervates. Varying the number of active motor units varies the amount of tension produced by the whole muscle.

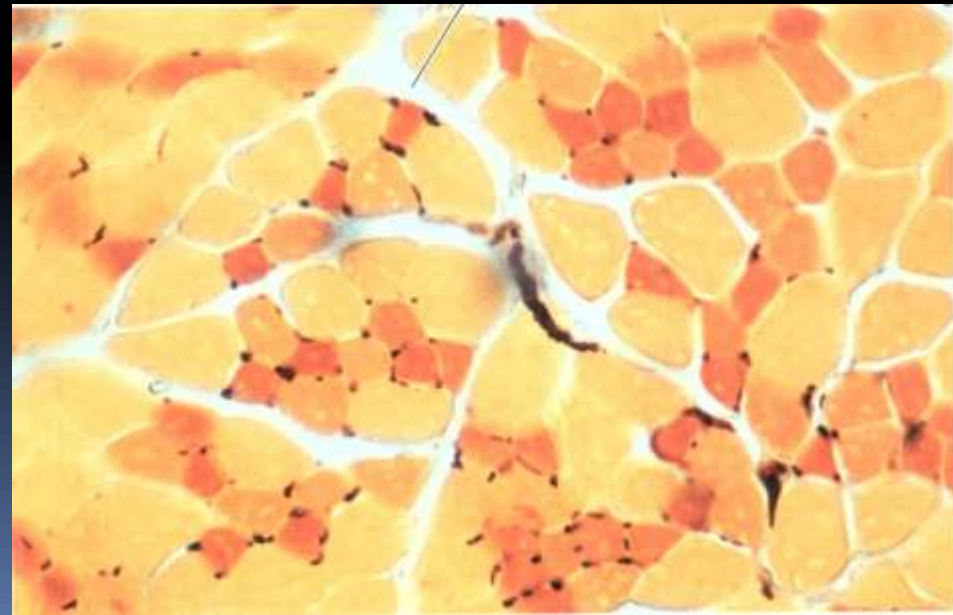

V pracujícím svalu se zapíná více či méně motorických jednotek.
Tzv. nábořem se odstupňuje síla stahu

Druhy kosterní svaloviny

U člověka existují tři typy :

- **typ I** (pomalá) – koná vytrvalostní aerobní práci (obsahuje hodně myoglobinu a sarkozomů),
- **typ II** (rychlá)
  - *Ila* má i určitý aerobní potenciál, je pomalejší
  - *Ilb* se uplatňuje při krátkodobých anaerobních výkonech (má málo myoglobinu a sarkozomů, obsahuje hodně myofibril),
- typ I a *Ila* se označuje též jako **svalovina červená** (zbarvení propůjčuje myoglobin), typ *Ilb* jako **bledá**

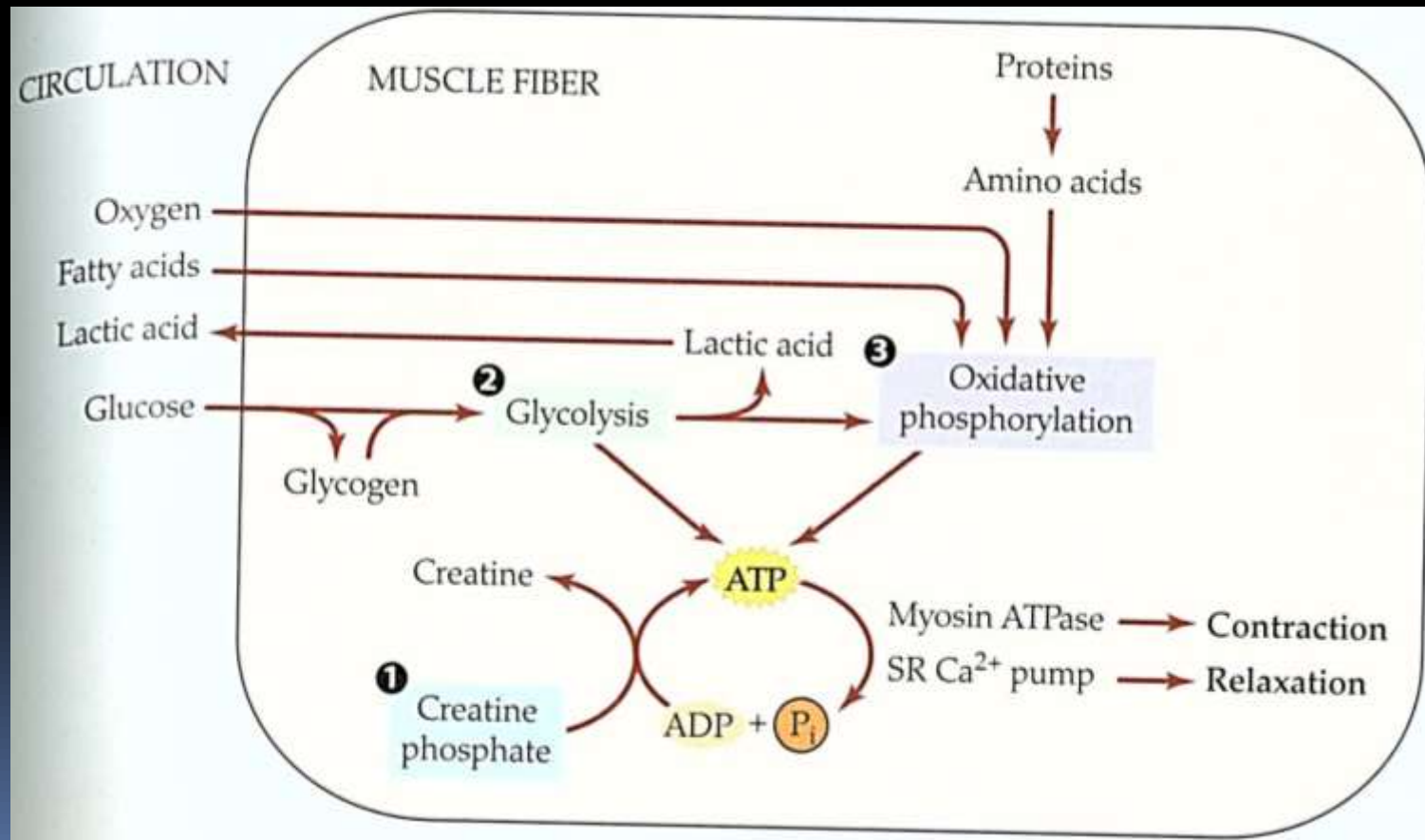

Druhy kosterní svaloviny - srovnání

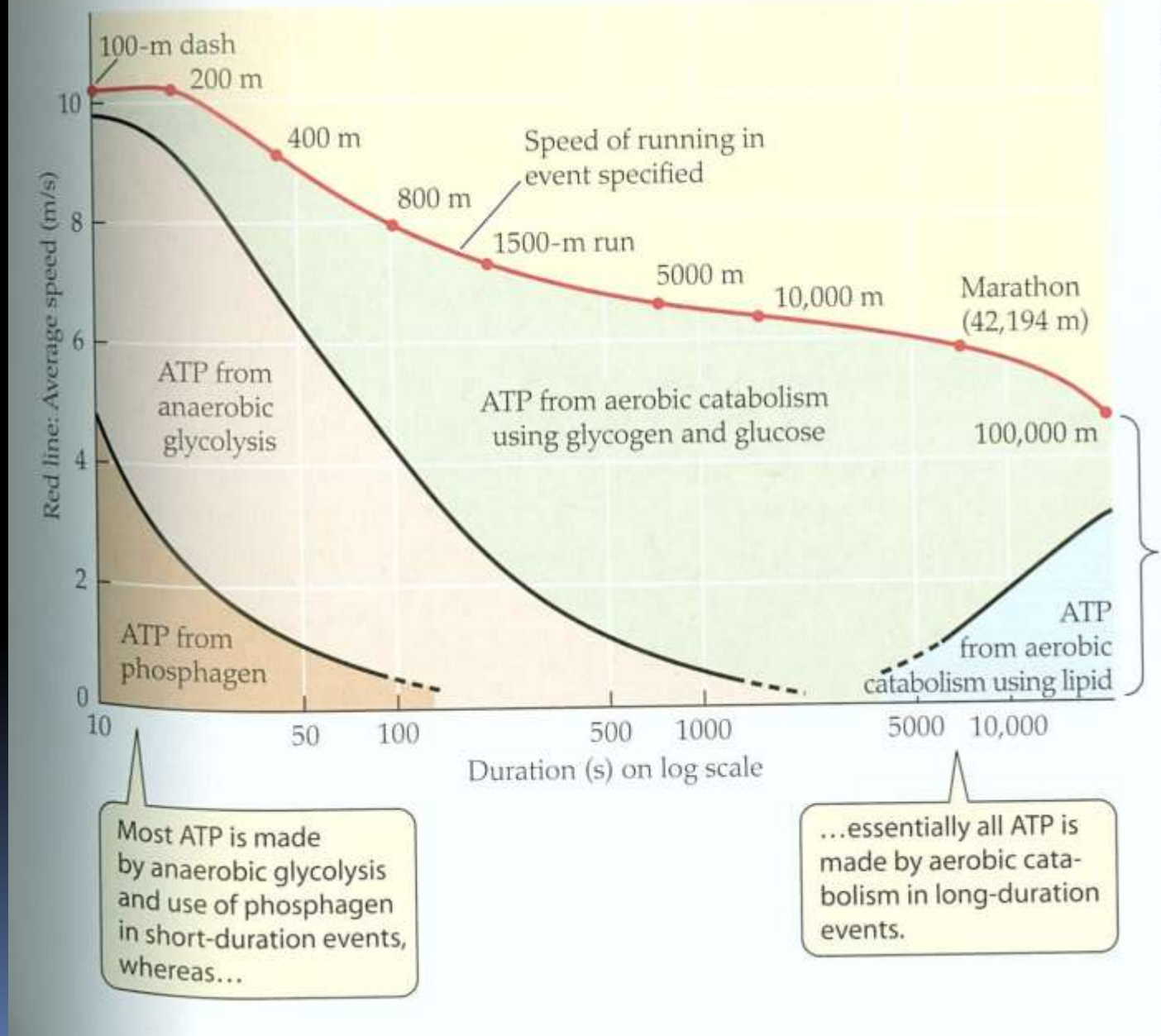
	Slow oxidative (SO)	Fast oxidative glycolytic (FOG)	Fast glycolytic (FG)
Myosin ATPase activity	Slow		Fast
Speed to reach peak tension	Slow		Fast
Duration of twitches	Long		Short
Rate of Ca ²⁺ uptake by sarcoplasmic reticulum	Slow to intermediate		High
Resistance to fatigue	High		Low
Number of mitochondria	Many		Few
Myoglobin content	High		Low
Color	Red		White
Diameter of fiber	Small		Large
Number of surrounding capillaries	Many		Few
Levels of glycolytic enzymes	Low		High
Ability to produce ATP using oxidative phosphorylation	High		Low
Force developed per cross-sectional area of entire fiber	Low		High
Function in animal	Posture		Jumping, bursts of high-speed locomotion
Frequency of use by animal	High		Low

Zdroje energie svalového stahu

ATP v centru dění – co je poskytuje a co spotřebovává

Zdroje energie kosterního svalu závisí na době a intenzitě práce

Rychlost a trvání běhu jdou proti sobě

ATP je asi na 10 kont., což je jen asi 1s v klidu CP – 50 kontrakcí

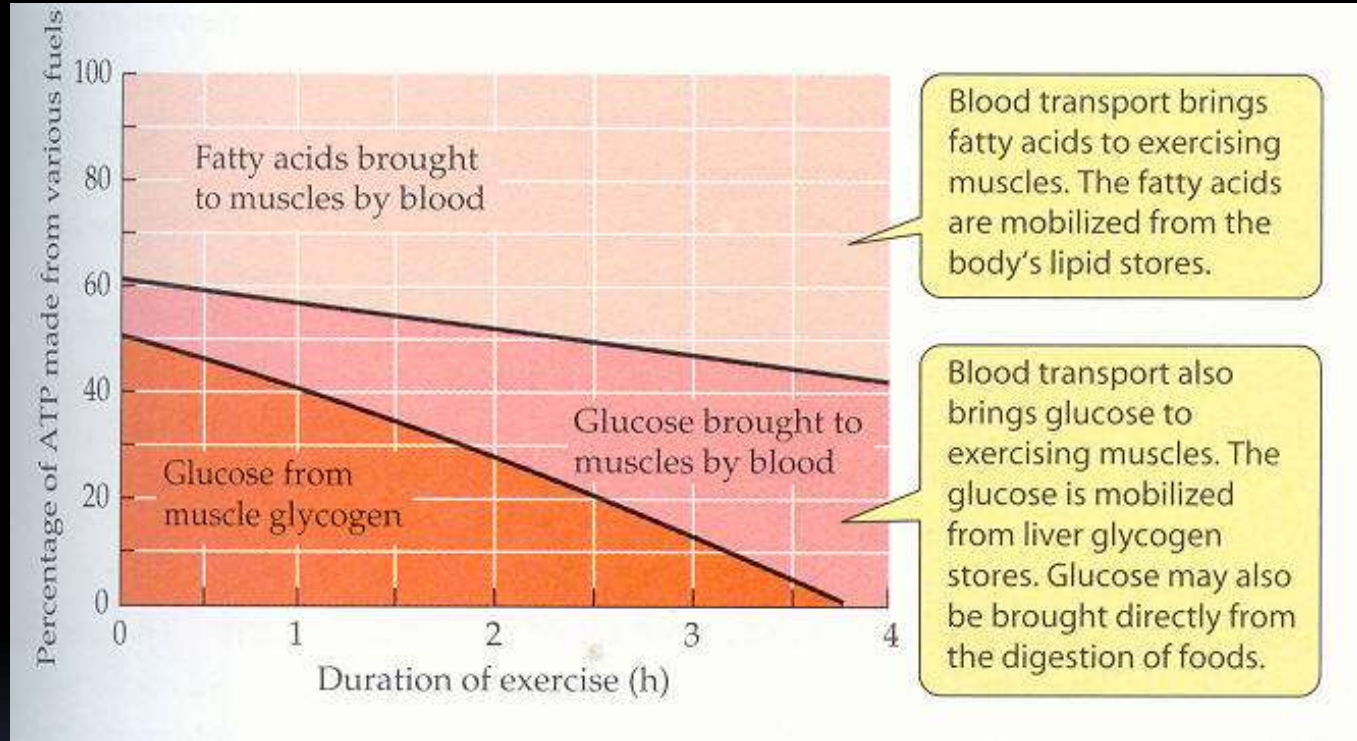
Po delší době:
Anaerobní glykolýza
Aerobní cukry
Aerobní tuky

Most ATP is made by anaerobic glycolysis and use of phosphagen in short-duration events, whereas...

...essentially all ATP is made by aerobic catabolism in long-duration events.

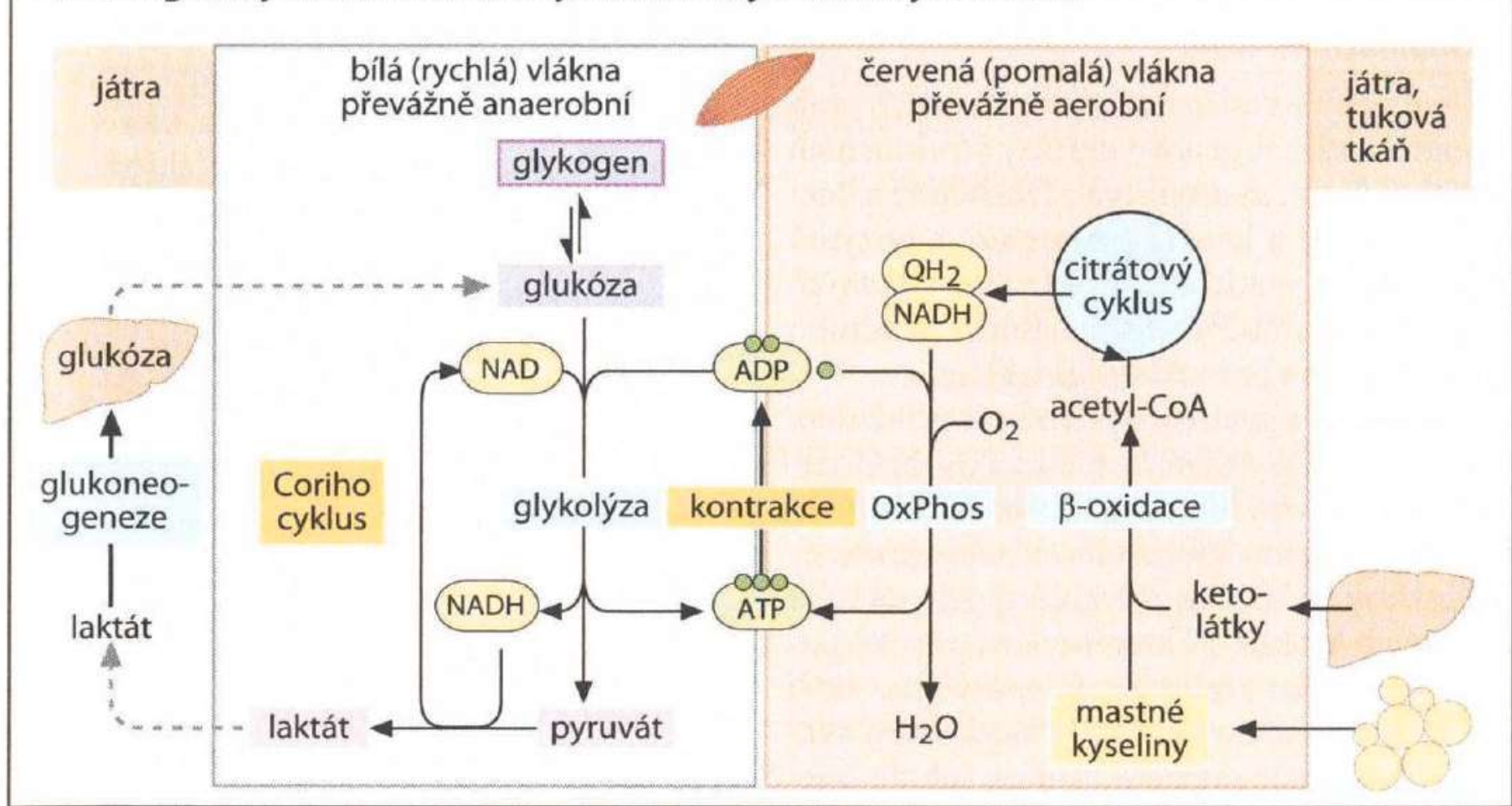
Zdroje energie kosterního svalu závisí na době a intenzitě práce

Svalový glykogen se vyčerpává a čím dál víc záleží na zásobení živinami krví.

Červená vlákna mají rezervu kyslíku (myoglobin) Bílá, rychlá vlákna ji nemají a přechází na glykolýzu Potřeba NAD je důvodem vzniku laktátu

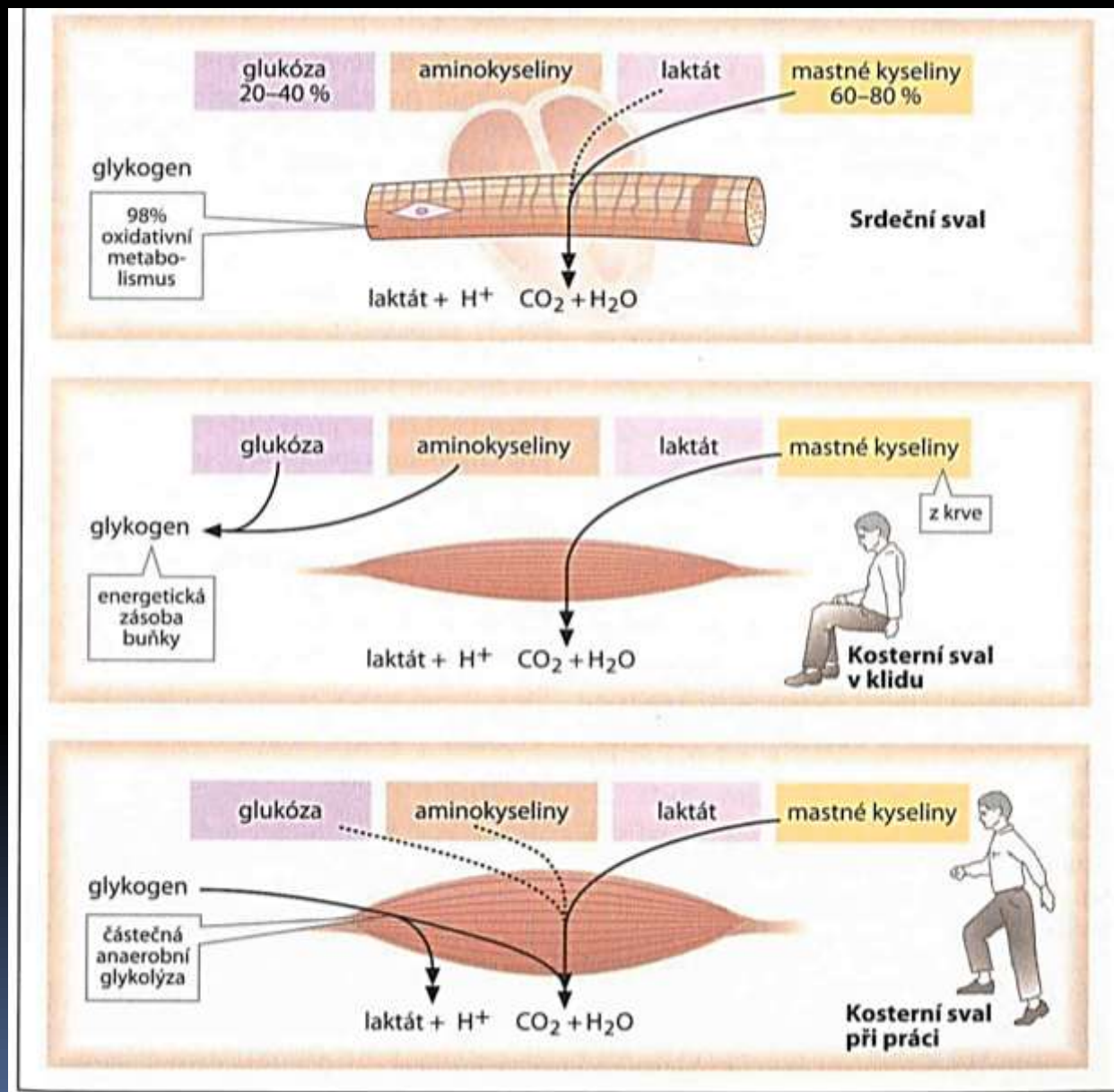
A. Energetický metabolismus bílých a červených svalových vláken

Zdroje energie srdce a kosterního svalu

Srdce – především na MK,
Glc jen při Inzulínové
stimulaci a vysoké glykémii

Kosterní –
V klidu na MK, tvoří se
zásoba glykogenu.
Při práci 1. min anaerobně,
pak vyšší prokrvení zajistí
aerobní metabolismus.

Srovnání charakteristik 3 základních typů svalů

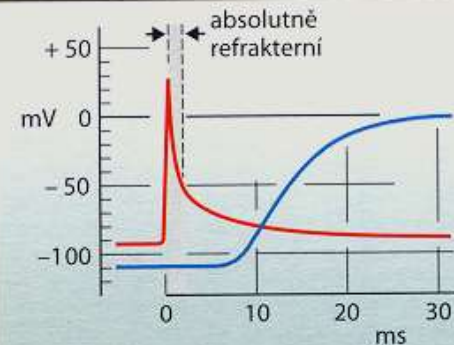
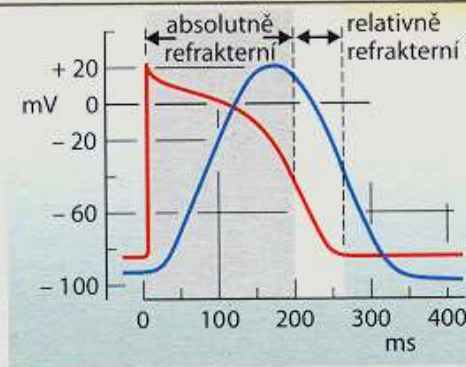
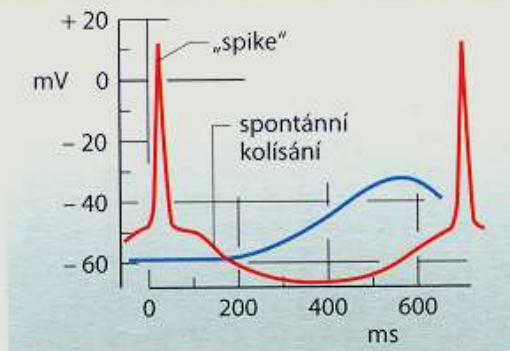
A. Stavba a funkce hladkého, srdečního a kosterního svalu

Stavba a funkce

	hladký sval	srdeční sval (příčně pruhovaný)	kosterní sval (příčně pruhovaný)
motorická ploténka	žádná	žádná	ano
vlákna	fuziformní, krátká (max. 0,2 mm)	větvená	cylindrická, dlouhá (max. 15 cm)
mitochondrie	nečetné	četné	nečetné (v závislosti na typu svalu)
buněčné jádro/vlákno	1	1	četná
sarkomera	žádná	ano, délka max. 2,6 μm	ano, délka max. 3,65 μm
elektrické spřažení	částečné (jednotkový typ)	ano (funkční syncytium)	ne
sarkoplazmatické retikulum	málo vyvinuté	přiměřeně vyvinuté	silně vyvinuté
Ca ²⁺ -„spínač“	kalmodulin/kaldesmon	troponin	troponin
pacemaker	zčásti spontánně rytmicky činný (1 s ⁻¹ -1h ⁻¹)	ano (sinoatriální uzel asi 1 s ⁻¹)	ne (nutný nervový podnět)
odpověď na podnět	změna tonu nebo frekvence rytmu	„vše nebo nic“	odstupňovaná
tetanizovatelný	ano	ne	ano
pracovní rozsah	křivka délka/síla je proměnlivá	na vzestupu křivky síla/délka (viz tab. 2.15 E)	v maximu křivky síla/délka (viz tab. 2.15 E)

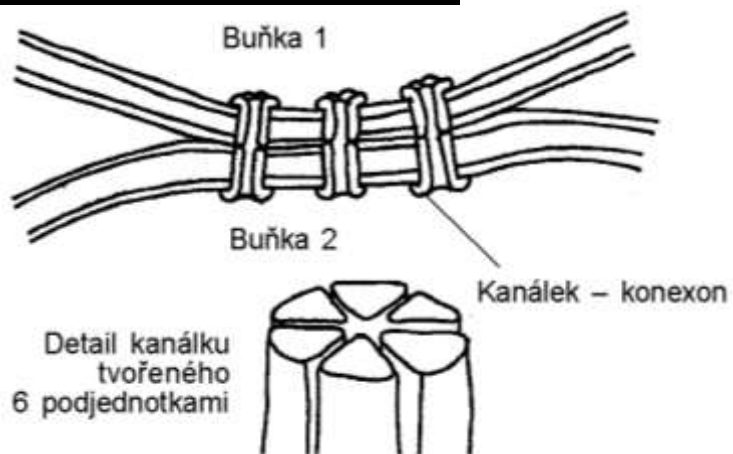
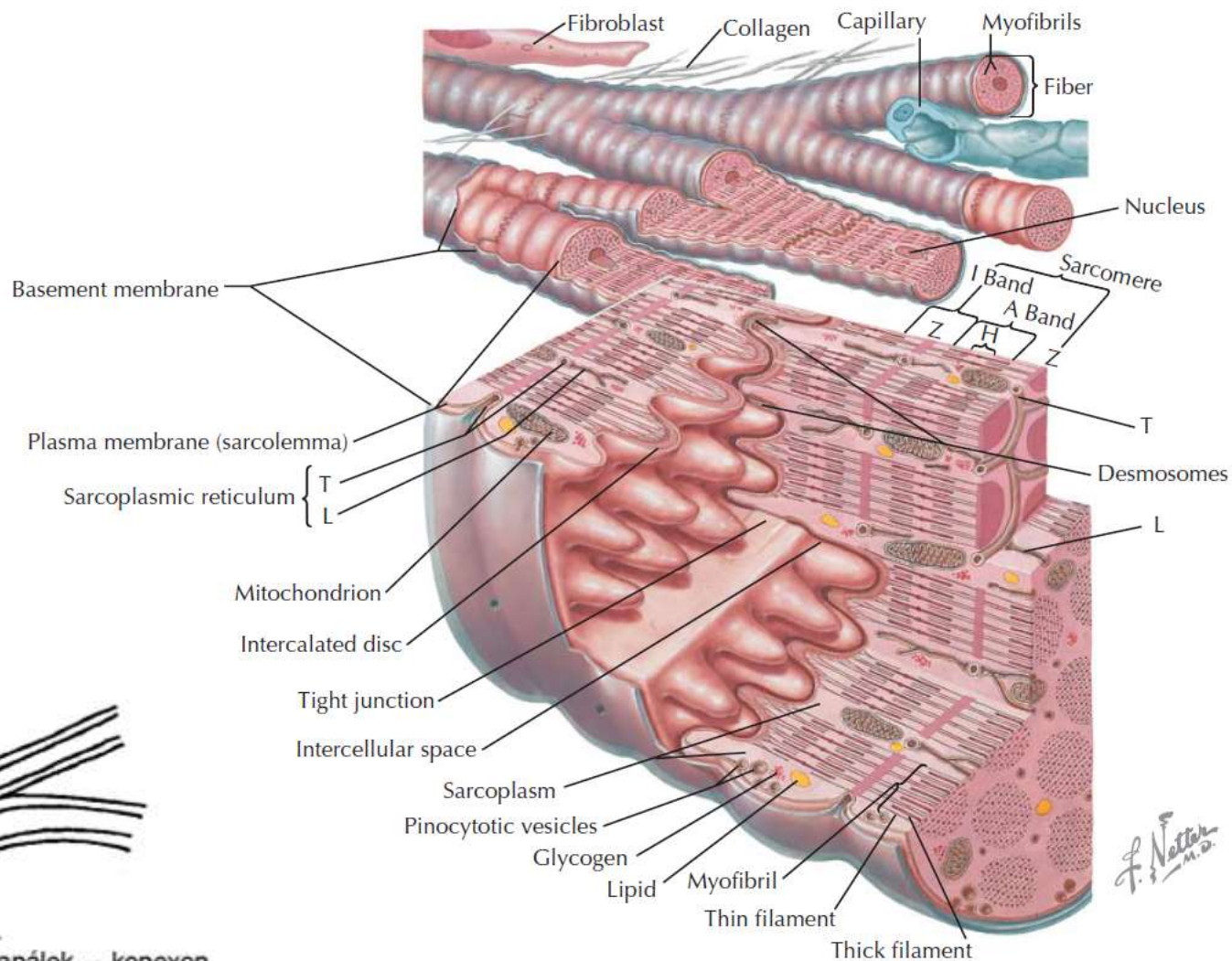
odpověď na podnět

potenciál —
napětí svalu —

Srdeční svalovina - myokard

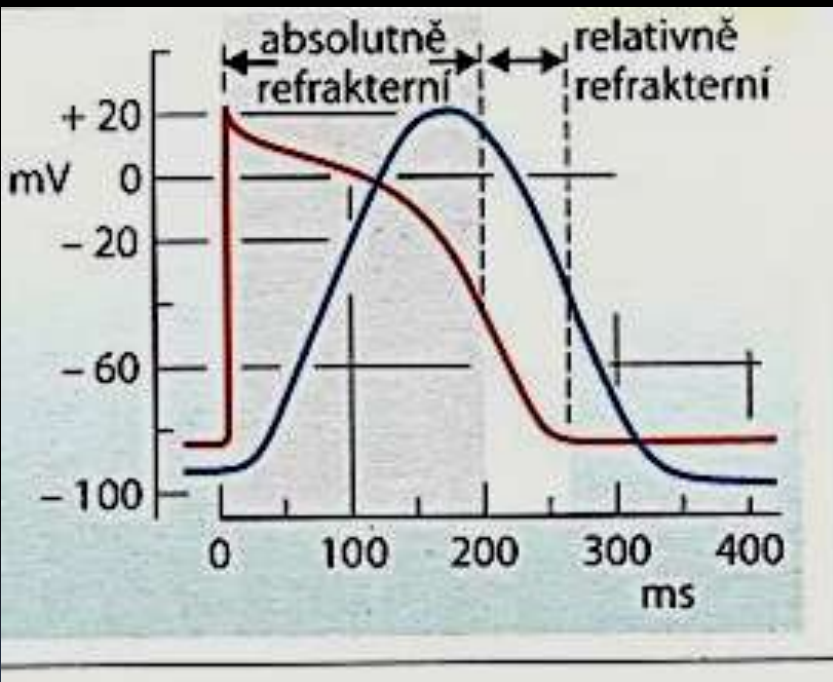
Interkalární disky
Jsou typem gap
junction
Syncytium

Téměř neexistuje možnost odstupňování stahů –
Není ani časová ani prostorová sumace

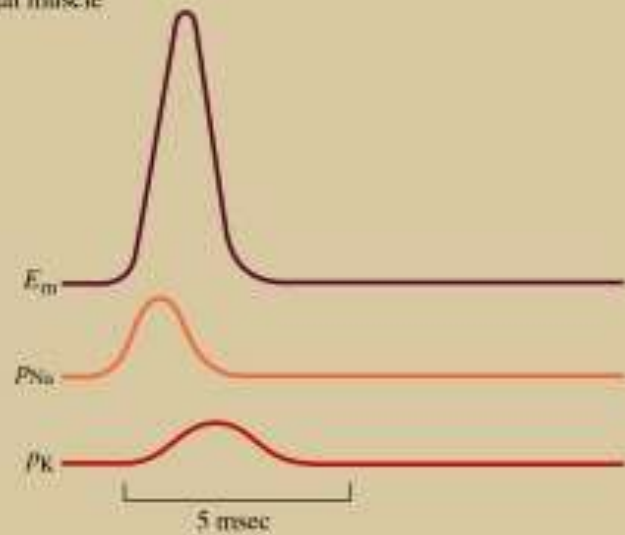
Ca v myokardu a jeho podíl na tvaru AP

Ca plató – až 500ms trvání

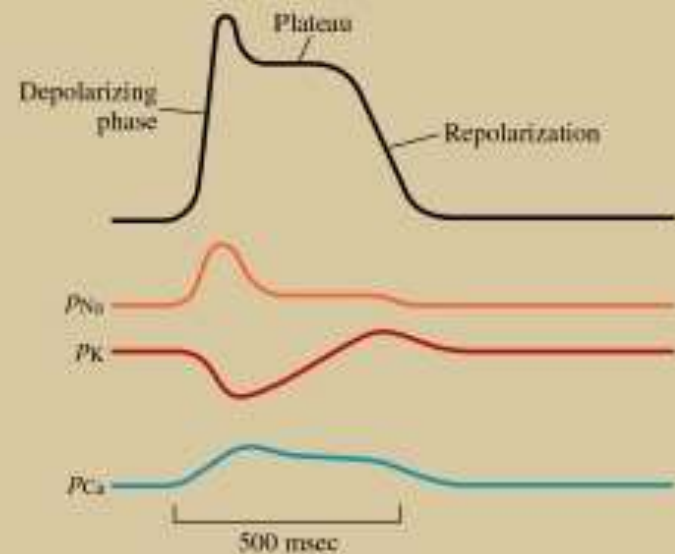

Nelze fyziologicky vyvolat hladký tetanus

A Skeletal muscle

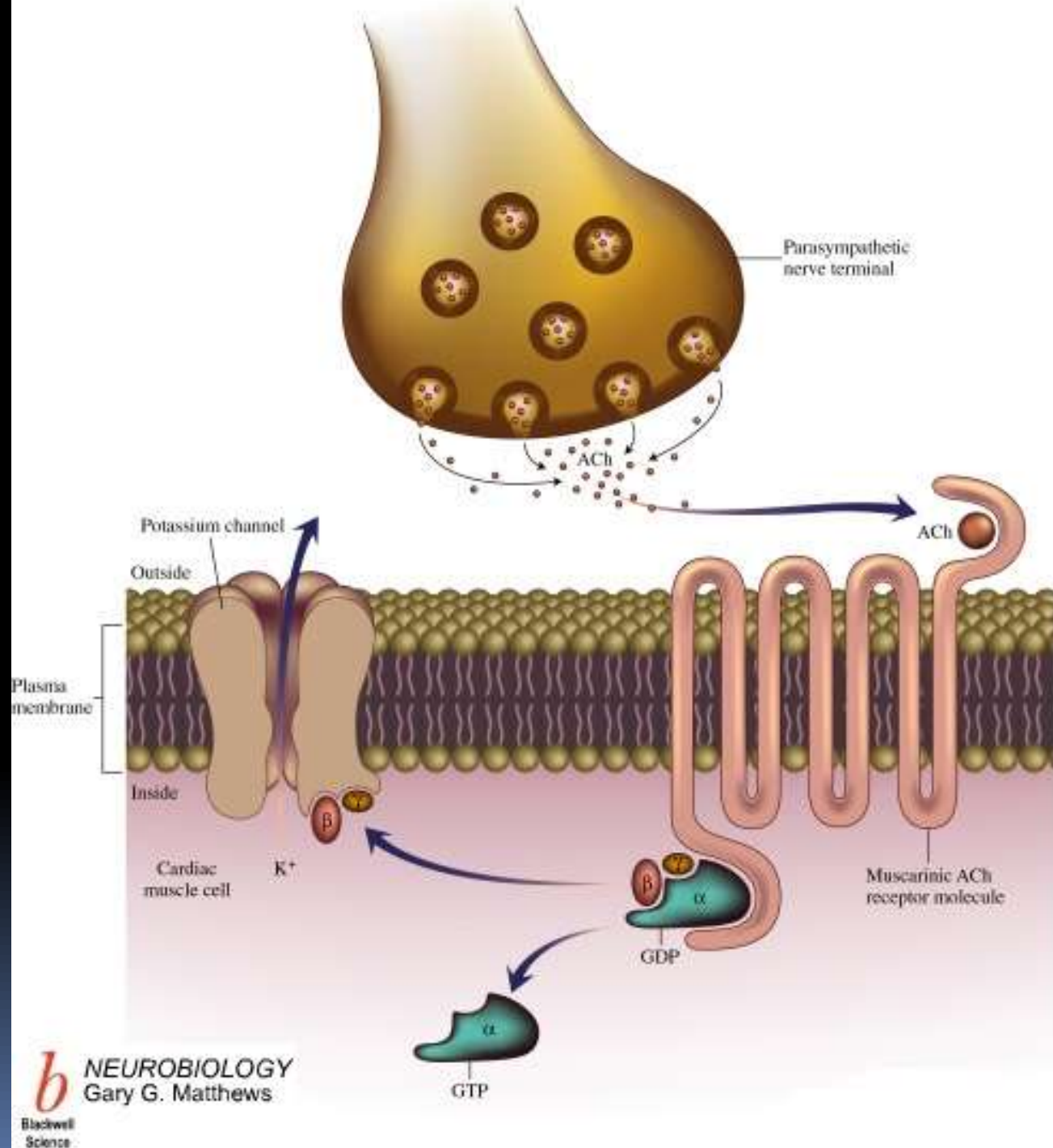
B Cardiac muscle

Parasympatikus na myokardu

Snižuje dráždivost

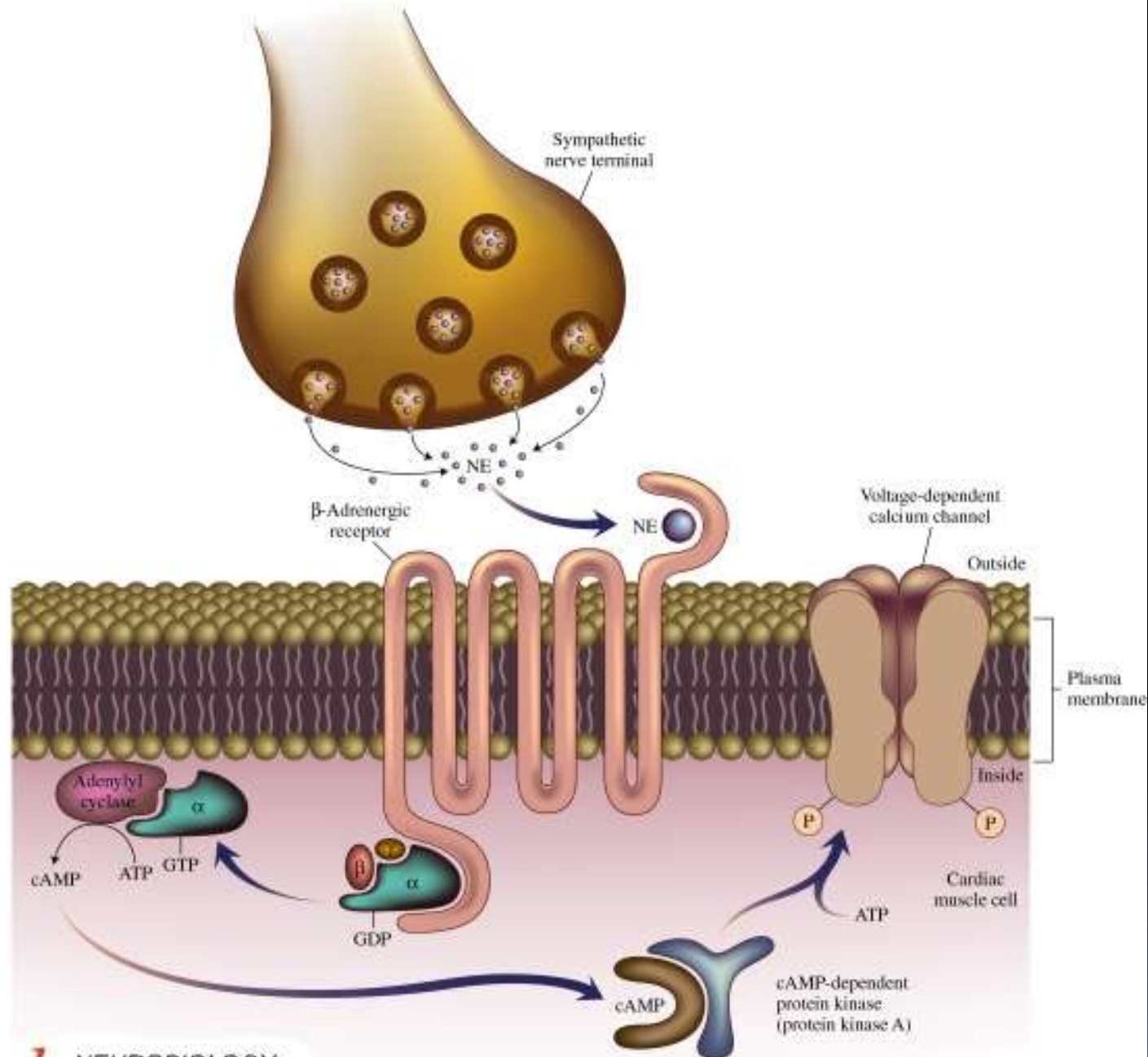
Ach se váže na muskarinový receptor a přes G-protein otevírá K kanál – hyperpolarizuje membránu

Sympatikus na myokardu

Zvyšuje
Dráždivost

NA se váže na
adrenergní
receptor a přes
G-protein a
druhého posla
otevřává Ca kanál
– depolarizuje
membránu

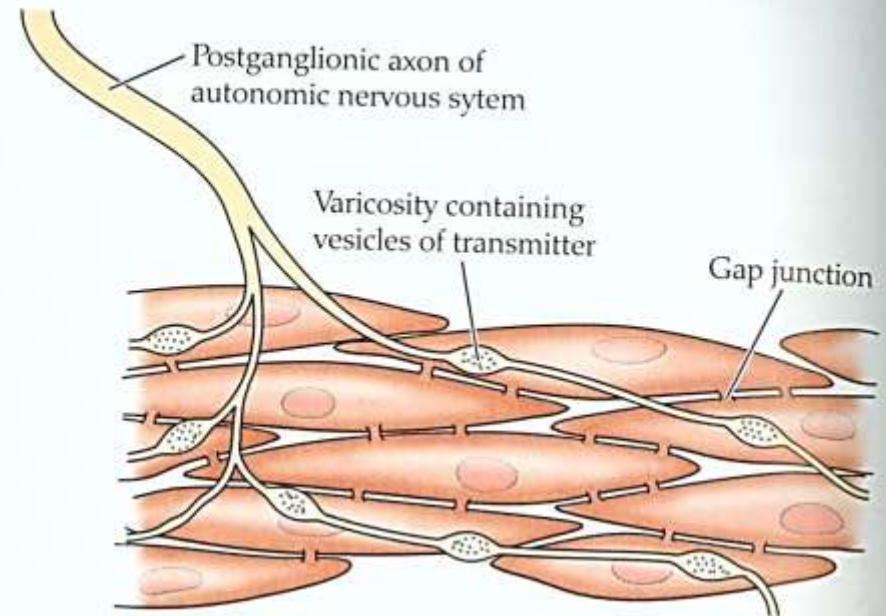

Hladká svalovina

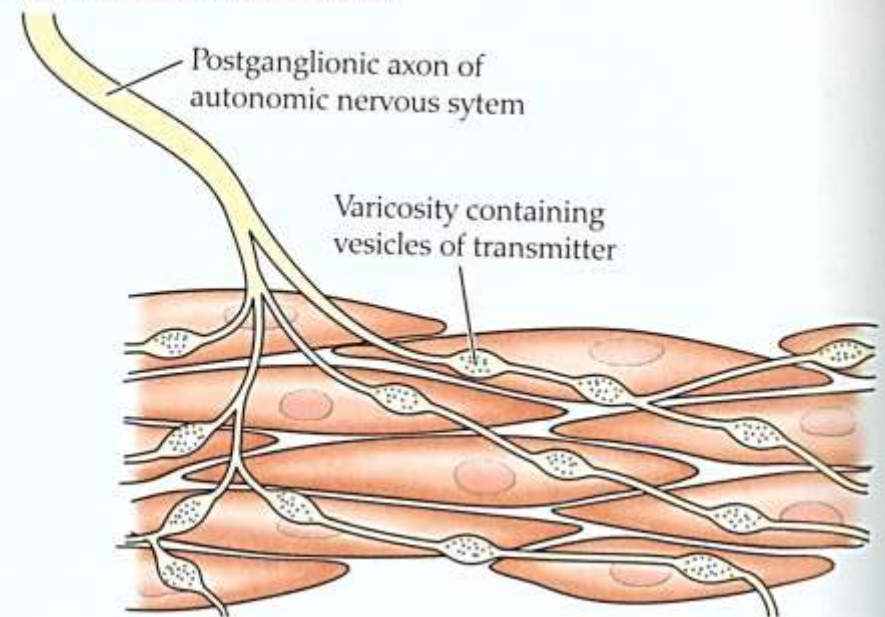
Buňky jsou menší, mají jen jedno jádro, jsou vřetenovitého tvaru, propojené mechanickými spoji zaručujícími přenos síly celým svalem. Nemají transverzální tubuly, troponin, tropomyosin. ATPáza myozinu je mnohem pomalejší, což vede k pomalejší kontrakci, ale udrží stah s mnohem menším vynaložením energie.

Jednotková a vícejednotková organizace podle propojení gap junction

(a) Single-unit smooth muscle

(b) Multiunit smooth muscle

Hladká svalovina – různé podněty

A. Smooth muscle fibers according to type of stimulation

1 Single-unit fibers

Electrical coupling
(gap junctions)

Spontaneous stimulation

General contraction

Stomach, intestine, uterus, blood vessels, etc.

2 Multi-unit fibers

Stimulated by
autonomic nerve

Local contraction

Arterioles, deferent duct, iris, etc.

Stah lze vyvolat:

Nervově

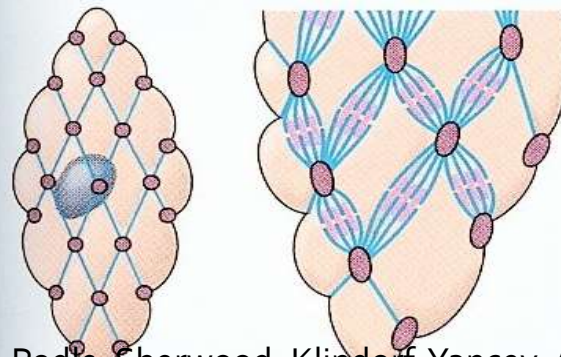
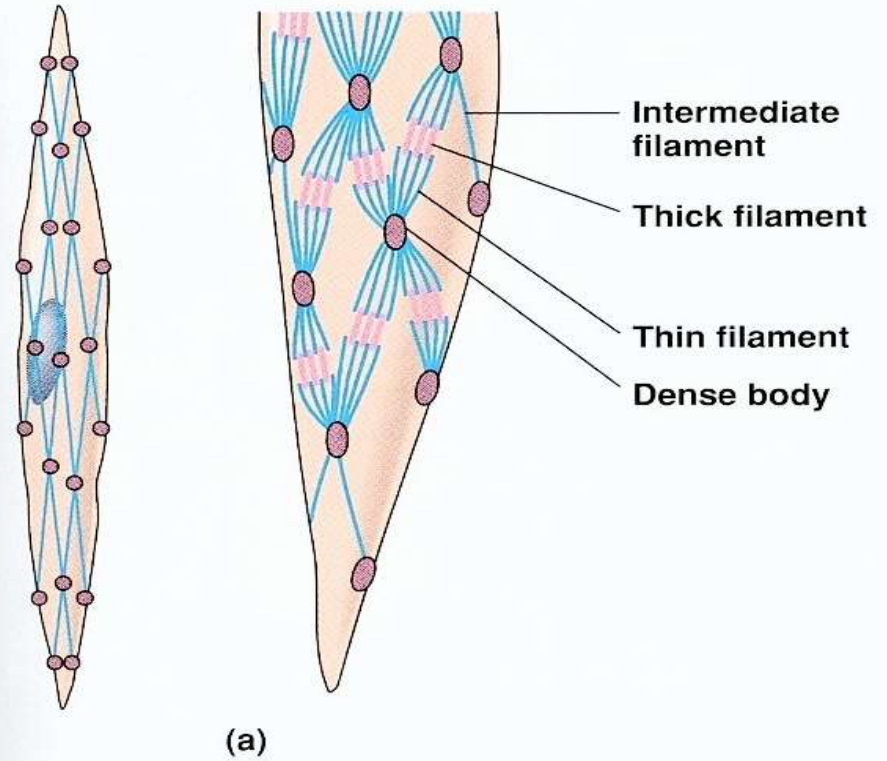
Látkově

Mechanicky

Autonomně - pacemakery

Hladká svalovina - kontrakce

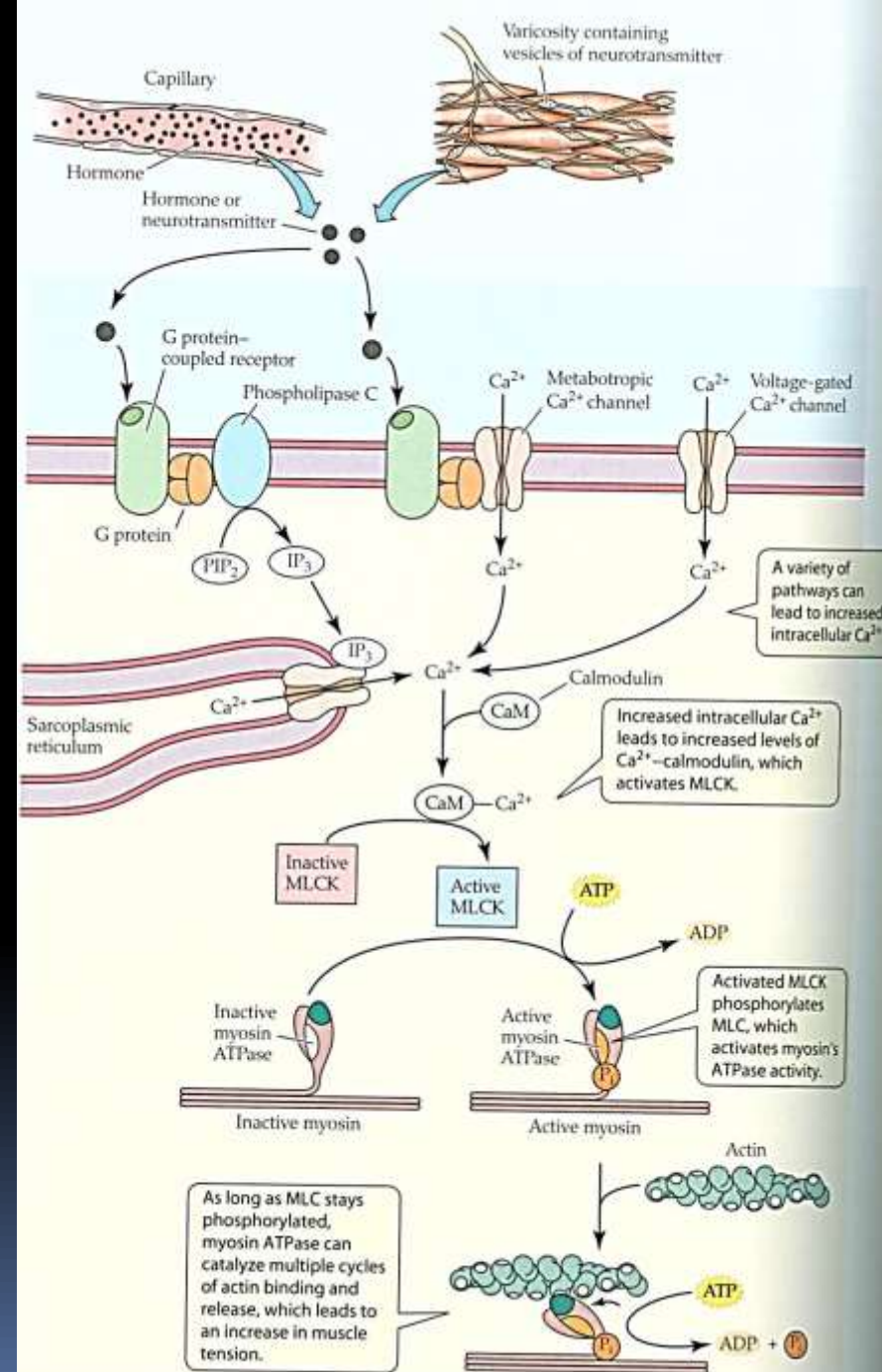
Síťovité propojení aktinu a
myosinu tvoří proužky

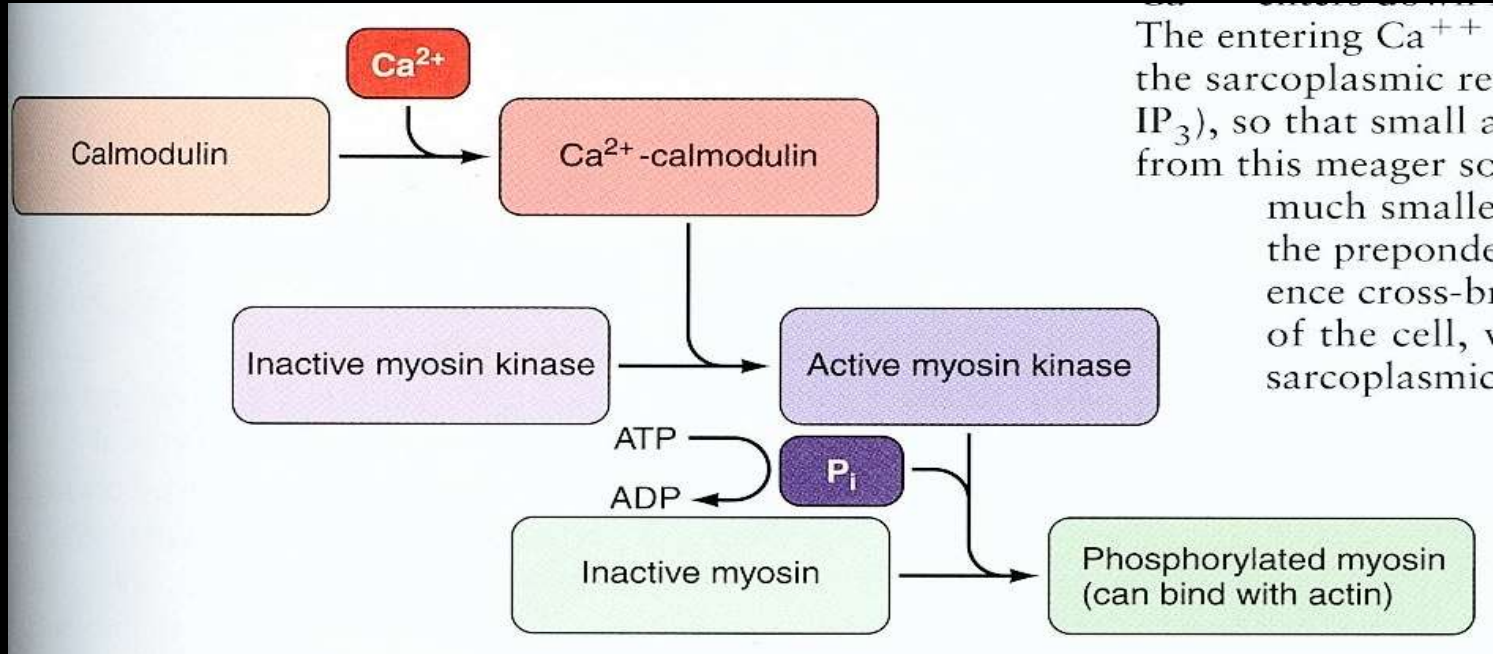

Hladká svalovina - kontrakce

Řízení stahu je opět přes Ca, ale jinak, přes tlusté (myosinové) vlákno. MLCK (myosin light chain kinase). Fosforyluje jednu myosinovou hlavičku, což vede ke zvýšení ATPázové aktivity a spustí navázání na aktin.

Kalciová aktivace myozinu hladké svaloviny.

Ca²⁺ vstupuje po podráždění především z extracelulárního prostoru a v komplexu s kalmodulinem aktivuje myozin kinázu. Ta fosforyluje myozin, který je poté schopen interagovat s aktinem a začít stah

Hladká svalovina - kontrakce

Citlivá na hormony i mediátory. Avšak různě podle typu receptorů na různých tkáních. Acetylcholin (parasymptický mediátor) vede ke kontrakci svaloviny močového měchýře, ale Adrenalin inhibuje stah. Naopak u většiny cév sympatický noradrenalin způsobí k kontrakci hladké svaloviny ve stěnách.

